

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ З АНГЛІЙСЬКОЇ
МОВИ**

**Кваліфікаційна робота
магістра**

**на тему ФУНКЦІОНУВАННЯ АНГЛОМОВНИХ МЕДИЧНИХ
ТЕРМІНІВ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД
УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ СІНДІ
ШЕЛДОНА “NOTHING LASTS FOREVER”)**

Виконала: студентка 5 курсу, групи
8.0359 ап-3
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.041 Германські мови та
літератури (переклад включно),
перша - англійська
освітньо-професійної програми
Переклад (англійський)
Прокопенко Валерія Володимирівна

Керівник к.ф.н., доц. Фесенко І. М.

Рецензент к.ф.н., проф. Шевченко О. І.

Запоріжжя – 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології

Кафедра теорії та практики перекладу з англійської мови

Освітній ступень магістр

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно) – перша англійська

Освітня програма Переклад (англійський)

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о.завідувача кафедри С.П.Запольських

«_____» _____ 2020 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

ПРОКОПЕНКО ВАЛЕРІЇ ВОЛОДОМИРІВНИ

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проекту): “Функціонування англійських медичних термінів у художньому тексті та їх переклад українською мовою (на матеріалі роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”)
Керівник кваліфікаційної роботи (проекту): Фесенко Ірина Михайлівна, к.ф.н., доцент затверджені наказом ЗНУ від «4» травня 2020 року № 511-с
2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проекту): 26 листопада 2020 року.
3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проекту): виявити основні структурносемантичні особливості термінів у сучасній англійській мові, а також способи передачі англійської медичної термінології українською мовою.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): лінгвістичні аспекти поняття «термін»; визначення поняття «термін» у лінгвістиці; особливості перекладу англійських медичних термінів українською мовою; структурно-семантичні особливості термінів у сучасній англійській мові (на матеріалі роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”); семантичні особливості англійських термінів; обґрунтувати теоретичні засади дослідження лексичних перекладацьких відповідників; встановити структурну класифікацію медичних англійських термінів українською мовою роману Сінді Шелдона «Nothing lasts forever»; виокремити специфіку семантичної класифікації медичних англійських термінів українською мовою роману Сінді Шелдона.

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Фесенко І. М., к.ф.н., доц	05.08.2020	05.08.2020
1	Фесенко І. М., к.ф.н., доц	15.09.2020	15.09.2020
2	Фесенко І. М., к.ф.н., доц	05.11.2020	05.11.2020
3	Фесенко І. М., к.ф.н., доц	05.11.2020	05.11.2020
Висновки	Фесенко І. М., к.ф.н., доц	15.11.2020	15.11.2020

6. Дата видачі завдання: 05.07.2020

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1. Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх аналіз	серпень 2020	виконано
2. Добір фактичного матеріалу	серпень 2020	виконано
3. Написання вступу	серпень 2020	виконано
4. Написання теоретичного розділу	вересень 2020	виконано
5. Написання практичного розділу	листопад 2020	виконано
6. Формулювання висновків	листопад 2020	виконано
7. Проходження нормоконтролю	грудень 2020	виконано
8. Одержання відгуку та рецензії	грудень 2020	виконано
9. Захист	грудень 2020	виконано

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Магістрант

_____ (підпис)

В. В. Прокопенко

(ініціали та прізвище)

Керівник роботи

_____ (підпис)

І. М. Фесенко

(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер

_____ (підпис)

В.В.Погонець

(ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Дипломна робота – 59 стор., 59 джерел.

Об'єктом дослідження є способи перекладу англomовної медичної термінології українською мовою

Метою дослідження є розкриття особливостей перекладу англomовних термінів українською мовою на матеріалі роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”.

Теоретико-методологічні засади: ключові положення теорії дискурсу, розроблені в лінгвістиці (Арнольд І. В, Будагов Р. А, Авербух К. Я) та літературознавстві (Сінді Шелдон).

Отримані результати: семантичну структуру термінів медичної сфери, складають загальнонаукові терміни, спеціальні та загальнолітературні, які технічними термінами за рахунок переосмислення та звуження значення, що зумовлено певним оточенням.

Англійські терміни авіаційної сфери утворюються за допомогою :

- 1) словотворчих способів: а) аббревіація ; 2) синтаксичних способів: а) термінісловосполучення, які мають один із компонентів технічний термін, а другий загальнонавчавану лексику ; б) терміни-словосполучення, обидва компоненти яких являються загальнонавчаваною лексикою і тільки сполучення цих слів є терміном.

Ключові слова: *медичний термін, медична термінологія, трансформації, теорія дискурсу, термінісловосполучення, терміни-словосполучення.*

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕДИЧНОЇ.....	6
1.1 Визначення поняття «термін» у сучасному мовознавстві.....	6
1.2 Загальна характеристика англomовної медичної термінології.....	10
1.2.1 Англomовна анатомічна та клінічна термінологія	12
1.2.2 Специфіка англomовної медичної термінології	13
1.3 Функціонування англomовної медичної термінології у художньому тексті	14
1.4 Особливості перекладу англomовної термінів у сучасному термінознавстві.....	16
1.5 Словоскладання як один із способів термінотворення в сучасній англійській мові.....	18
РОЗДІЛ 2 СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АНГЛОМОВНИХ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ РОМАНУ СІНДІ ШЕЛДОНА “NOTHING LASTS FOREVER”.....	22
2.1 Структурна класифікація англomовних медичних термінів роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”.....	23
2.1.1 Прості англomовні медичні терміни роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”.....	25
2.1.2 Складні англomовні медичні терміни роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”.....	28
2.1.3 Англomовні медичні терміни-епоніми в романі Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”.....	30
2.2 Семантична класифікація англomовних медичних термінів роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever	32
2.2.1 Англomовні медичні терміни роману на позначення медичного обладнання.....	34

2.2.2 Англомовні медичні терміни роману на позначення назв ліків	35
2.2.3 Англомовні медичні терміни роману на позначення симптомів,захворювань	37
РОЗДІЛ 3 ФУНКЦІОНУВАННЯ АНГЛОМОВНИХ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ СІНДІ ШЕЛДОНА “NOTHING LASTS FOREVER”).....	39
3.1 Лексичні трансформації медичних термінів прийомами транскрибування, калькування, експлікації.....	39
3.2 Переклад англомовних медичних термінів українською мовою за допомогою конкретизації	41
3.3 Переклад англомовних медичних термінів українською мовою з роману за допомогою генералізації.....	43
3.4 Переклад англомовних медичних термінів українською мовою з роману за допомогою антонімічного перекладу	45
3.5 Переклад англомовних медичних термінів українською мовою з роману за допомогою членування речення.....	47
3.6 Прийом опису англійських термінів українською мовою з роману	49
ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55
СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ.....	58

ВСТУП

У минулому столітті клінічна медицина переросла у безліч нових галузей. Все це відбулося завдяки розвитку науки і техніки. З'явилися нові засоби і методи діагностування, нові хвороби про які людство не знало до наших днів .

Сучасний професійний медичний переклад тексту – один з найскладніших у практиці перекладу, а переклад спеціальної термінології є нагальним, адже термінологія, що функціонує в медичних колах, регулярно поповнюється новими назвами і визначеннями [Зубова 2005, с. 117].

Тому пріоритетним напрямом у формуванні фонду художньої літератури є комплектування творами про медицину, лікарів і пацієнтів, їхніх взаєминах, як розповідається у детективному романі Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”.

Актуальність наукового дослідження обумовлюється тим, що медична термінологія є однією з найбагатших систем термінології. Ця галузь безперервно поповнюється новими термінами та підлягає постійному вивченню матеріалу. Також ми розглянемо як перекладаються англійські медичні терміни українською мовою в романі Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”. Всі терміни я перекладала сама за допомогою російської версії роману. Для мене це був цікавий дослід. У зв'язку з цим лінгвістичний та перекладацький аналіз англійської медичної термінології є вельми значущим і актуальним.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що на базі комплексного аналізу описано основні типи структурно-семантичних характеристик англійських медичних термінів. В магістерській роботі встановлені структурні класифікації, їх прості та складні відношення, а також засоби їх перекладу. А також переклад англійських термінів українською мовою за допомогою конкретизації, генералізації та антонімічного перекладу.

Об'єктом дослідження є способи перекладу англomовної медичної термінології українською мовою, а **предметом аналізу** вплив структури англomовного терміна на вибір способу перекладу.

Предметом дослідження були структурно-семантичні характеристики англomовних медичних термінів та структурна класифікація медичних англomовних термінів українською мовою роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”.

Мета дослідження полягає у вивченні даної проблеми на матеріалі роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever” .

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- структурно-семантичні особливості термінів у сучасній англійській мові (на матеріалі роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”);
- семантичні особливості англomовних термінів;
- обґрунтувати теоретичні засади дослідження лексичних перекладацьких відповідників;
- встановити структурну класифікацію медичних англomовних термінів українською мовою роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”;
- виокремити специфіку семантичної класифікації медичних англomовних термінів українською мовою роману Сінді Шелдона;
- виявити специфіку особливостей перекладу англomовних термінів українською мовою роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”.

Методологічні засади дослідження медичної термінології становлять результати досліджень структурно-семантичних особливостей та методів перекладу термінів, представлені в працях (Арнольд І. В., Авербух К. Я., Будагов Р. А.) та праці інших відомих мовознавців.

Практичне значення дослідження полягає у можливості застосування знання в практиці перекладу термінів, у вузькій медичній сфері.

Основні питання у цій роботі, ми можемо включити до розробки інших наукових досліджень.

Структура дипломної роботи. Логічне дослідження зумовила структуру дипломної роботи: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел.

У вступі подано загальні відомості про дану наукову працю, починаючи від умотивування теми, мети, завдань, актуальності дослідження, визначення об'єкту, предмету та структурування роботи.

У першому розділі подаються загальні відомості про визначення поняття «термін» у сучасному мовознавстві, розглядається загальна характеристика англomовної медичної термінології у сучасному мовознавстві та функціонування медичної термінології у художньому тексті.

Другий розділ містить структурно-семантичні особливості термінів у сучасній англійській мові (на матеріалі роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever“).

Третій розділ містить функціонування англomовних медичних термінів у художньому тексті та їх переклад українською мовою (на матеріалі роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever“)

У висновках подано узагальнені результати проведеної роботи. Загальний обсяг сторінок - 59, кількість використаних джерел – 59.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Визначення поняття «термін» у сучасному мовознавстві

Термін - слово або словосполучення, що виражає чітко окреслене поняття певної галузі науки, культури, техніки, мистецтва, суспільно-політичного життя. За статистикою, понад 70% термінів у різних терміносистемах - це словосполучення. Вони становлять певну семантико-синтаксичну єдність, відтворюються в готовому вигляді [Д'яков 2000, с. 5].

При визначенні поняття терміна як найближчого родового поняття одні вчені називають, відповідно, слово (див., Наприклад, роботи Р. А. Будагова, А. А. Реформатського, М. І. Фоміної, Н. М. Шанського), інші - слово або поєднання слів, словосполучення, вираз, складене найменування і т.п. (Див. Роботи О. С. Ахманова, Б. Н. Головіна, А. В. Калініна, В. І. Кодухова, Р. Ю. Кобрина та ін.)

Для характеристики терміна необхідно додавати його якості, а до визначення терміна - тільки безперечні властивості усіх термінів.

За визначенням Ф. А. Циткіної «головне у специфіці терміна - в його спеціальному використанні, сфера його поширення обмежена певною галуззю знань» [Циткіна 1998, с. 10].

Наступне визначення терміна надає Ф. А. Циткіна: «термін - це мовний знак, що зображує наукове поняття спеціальної, професійної галузі» [Циткіна 1998, с. 11].

А. А. Реформатський зазначає, що: «термінологія - це служниця двох господарів - мови та логіки», «терміни існують у лексиці (лексичній системі мови) та у логосі (системі наукового знання)» [Реформатський 1961, с. 51].

Ф. А. Циткіна дуже вдало зазначила, що: «Згідно з дослідженнями термінології різних наук, стає зрозумілим, що далеко не всі терміни визначають спеціальні поняття, не завжди однозначні, не завжди належить тільки до однієї системи, не завжди тільки одне слово-термін» [Циткіна 1998, с. 15].

Науковець Я. В. Житін ототожнює ці поняття, підкреслюючи : «Коли відмінність між термінологією та терміносистемою й існує, то вона настільки нечітка, що ми вважаємо непотрібним їх розрізняти, тим більше, що вона, кількісна, а не якісна (не сутнісна, бо за такої малої різниці не починає діяти діалектичний закон переходу кількості в якість). У разі «перетворення» термінології на терміносистему ми маємо не зміну організації певної сукупності термінів, а лише її доповнення» [Житін 2009, с. 9].

Є такий цікавий термін як : **терміноїди** – спеціальні слова, що називають так звані натуральні поняття, тобто ті, які ще недостатньо сформовані, їх неоднозначно розуміють, і вони не мають чітких меж і дефініцій. Тому терміноїди не мають таких термінологічних властивостей, як точність значення, контекстуальна незалежність і усталений характер, хоча й іменують поняття [Лейчик 1989, с. 46].

Філософський енциклопедичний словник визначає поняття так: *«Думка, що відображає в узагальненій формі предмети і явища дійсності і зв'язку між ними за допомогою фіксації загальних і специфічних ознак, в якості яких виступають властивості предметів і явищ і відносини між ними»*. На відміну від звичайних життєвих понять спеціальне наукове поняття - це завжди факт наукової концепції, результат теоретичного узагальнення.

Термін, будучи знаком наукового поняття, грає роль інтелектуального інструменту. З його допомогою формулюються наукові теорії, концепції, положення, принципи, закони. Терміни кожної галузі науки, техніки, виробництва формують свої системи, які визначаються,

в першу чергу, понятійним зв'язками професійного знання при прагненні висловити ці зв'язки мовними засобами [Гореликова 2002, с. 129].

В даний час, здається, ніхто не сумнівається в тому, що терміном може бути не тільки окреме слово, а й словосполучення, хоча і немає повної ясності в питанні про те, які саме словосполучення можуть бути термінами, а які термінами не є

Основні ознаки терміна :

- системність: кожний термін входить до певної терміносистеми, у якій має термінологічне значення ;
- точність : термін повинен якнайповніше й найточніше передавати зміст поняття, яке він позначає ;
- прагнення до однозначності у межах своєї терміносистеми ;
- наявність дефініції – наявність означення, яке чітко окреслює його значення.

За твердженням А. І. Моїсеєва, наприклад, «мовною формою вираження термінів є іменники та словосполучення на їх базі». За його словами, «терміни - це слова і словосполучення строго читача функції, а саме, певний тип іменників і словосполучень на їх основі».

У сучасному мовознавстві термінам нерідко приписуються і інші ознаки, наприклад: однозначність, тобто наявність не більше одного значення в межах даної термінологічної системи; точність, строгість вираження значення; семантична вмотивованість; системність, тобто взаємозв'язок з іншими термінами певної термосистеми; відсутність синонімії ; відсутність омонімії ; відсутність емоційно-експресивного забарвлення і т.д [Моїсеєв 1970, с. 130].

Розмаїтність точок зору в питанні визначення терміна характеризується різноманітними оцінками здатності терміна до позначення ним певних понять. Однозначно робиться спроба знайти деякі глибинні ознаки термінів, котрі дозволяють відділити їх від інших одиниць мови та розчленити усю безліч термінів.

Цією глибинною ознакою термінів є позначення ними загальних 9 понять. Оскільки існує декілька типів понять, можуть бути виявлені і різні типи термінів

Термінологія - розділ мовознавства, що вивчає терміни. Сукупність термінів певної мови або певної галузі. Наприклад, можемо говорити про англійську, польську, російську, українську та іншу термінологію, а також про термінологію математичну, юридичну, хімічну, технічну тощо [Шелов 1984, с. 76].

Термінологія виконує такі основні функції - позначає наукові поняття і задовольняє потреби спілкування фахівців - за умови, якщо вона є загальноприйнята, унормована, відповідатиме вимогам до термінів.

Залежно від ступеня спеціалізації значення терміни можна поділити на три основні групи.

Загальнонаукові терміни – це терміни, які вживаються майже в усіх галузевих термінологіях,

Міжгалузеві терміни – це терміни, які використовуються в кількох споріднених або й віддалених галузях.

Вузькогалузеві терміни – це терміни, характерні лише для певної галузі [Шелов 1984, с. 80]

Медичний перекладач має постійно слідкувати за новими тенденціями у сфері медицини, щоб вірно розуміти тексти оригіналу при перекладі.

Професійні медичні перекладачі повинні володіти експертними знаннями термінології, розуміти вихідний текст, володіти навичками письма та адекватними навичками використання спеціалізованих, професійних словників та глосаріїв.

Послідовники Д. С. Лотте, зокрема Л. А. Капанадзе, виходять з того, що терміни - це особливі слова, що володіють специфічними семантичними або формальними ознаками та існує протиставлення «термін – це слово загальнолітературної мови» [Lotte 1986, с. 89].

В останні роки отримала розповсюдження інша точка зору, сформульована, правда, ще в 30-х роках Г. О. Винокуром, який писав, що в «ролі терміна може виступати всіляке слово, яке б воно не було тривіальне, і що терміни - це не особливі слова, а тільки слова в особливій функції» [Винокур 1986, с. 85].

Проте чеський лінгвіст Л. Дрозд та західногерманський лінгвіст В. Зайбіке стверджують: «на фонетичному рівні терміни не мають відмін від не термінів і специфіка може виявлятися лише на морфемному та інших більш високих рівнях» [Дрозд 1993, с. 77].

Ця функція полягає в тому, що слово чи словосполучення, що «виступає в ролі терміна» позначає або виражає наукове, технічне, ширше – більш спеціальне поняття.

1.2 Загальна характеристика англомовної медичної термінології

І. В. Арнольд відзначає, що для науково-технічного стилю притаманна особливість застосування спеціальної термінології. Для кожної галузі науки існує своя термінологія, яка характерна відповідно до метода та предмета роботи тієї чи іншої галузі.

З розвитком національної термінології активно розвивається й англійська термінологічна система. Основним джерелом поповнення мови термінами були грецька та латинська мови, але з часом цю роль перейняли на себе європейські мови – спочатку французька, а потім англійська [Арнольд 1995, с. 249].

Французька та англійська мови стали, фактично, найбільшими донорами у новітній історії європейських мов, оскільки засвоїли латинську лексику в досить великому обсязі [Лейчик 1986, с. 87].

У ХХ столітті на зміну французькій поступово прийшла англійська, яка протягом останніх десятиліть набула дуже широкої популярності та майже повністю витіснила французьку мову з міжнародного спілкування

Сучасні медичні публікації та міжнародні конференції проводяться англійською мовою. Розпочато новий етап розвитку медичної термінології, роль греки та латини виконує сьогодні англійська мова, яку лікарі обрали як єдину мову для міжнародного спілкування.

Такі англійські терміни, як:

*“ How can we **shunt** the talks onto more productive subjects?” “Suddenly the **screen** went blank” ; “She chose to go to a **hospice** instead of a hospital”; “The articles are available at any **drugstore**”; “Nurse, may I have some water?”; “Time is a great **healer**” ;”I'm sure he knew I was **checking up** on him” ; “The dentist took an impression for use in preparing an **inlay**”*

Та інші, запозичені з англійської і використовуються в багатьох європейських мовах практично без змін.

У визначенні сутності терміна на першому плані перебуває співвідношення терміна й поняття, тому що будь-яка наука є чіткою системою взаємопов'язаних між собою понять, виділення яких відбувається на основі наукового узагальнення ознак.

Основне призначення термінів - назвати та максимально коректно визначити кожне конкретне явище чи предмет у тій чи іншій галузі науки, трактування терміну мусить бути однозначне, а існування декількох різних назв для одного й того ж поняття є небажаним, тому що може викликати помилки та неточності

У кожній мові функціонує декілька тисяч медичних термінів, які постійно оновлюються та поповнюються новими найменуваннями, наприклад, з галузі методів дослідження та діагностики захворювань

Медична термінологія взагалі поділяється на низку більш вузьких відгалужень, серед яких виокремлюють підсистеми термінів настільки

вузьких, що для адекватного перекладу необхідно або мати відповідні знання, або залучати до роботи фахівців медичної галузі

Таким чином, **термінологія** - це не хаотична множина слів, а організована на логічному й мовному рівні система спеціальних назв

1.2.1 Англomовна анатомічна та клінічна термінологія.

Анатомічна термінологія слугує для точного опису розташування частин тіла, органів і інших анатомічних утворень в просторі і відносно один до одного в анатомії людини.

Загальноживана лексика у складі англійської анатомічної термінології, її можна поділити на такі групи, а саме: 1) слова, які увійшли до анатомічної термінології у своєму прямому значенні (переважно назви основних частин тіла, органів тощо, наприклад:

1) *heart* - серце “*My heart misgives me*” ; *eye* - око «*All the men eyed the beautiful girl with interest*» ; *nose* - ніс “*My nose is all stuffed*”.

2) багатозначні слова, які увійшли до анатомічної термінології лише в одному спеціальному значенні, наприклад, слово *notch* - *вирізка* “*Cut small notches at the corners of the fabric*”.

3) терміни утворені шляхом метафоризації, наприклад: *tree* – дерево, але словосполучення *branched tree* перекладається бронхіальне дерево “*Let's take a look at this diagram, here the branched tree system is called a bronchial tree*” [Швейцер 1998б, с. 302].

Було зафіксовано, що анатомічні терміни, використовувані для опису місця розташування, засновані на положенні тіла, яке називається стандартним анатомічним становищем. Це положення, в якому людина стоїть, ступні розставлені, долоні вперед і великі пальці рук назовні.

Так само, як карти зазвичай орієнтовані на північ угорі, стандартна «карта» або анатомічне положення тіла - це положення тіла, коли тіло стоїть вертикально, ступні на ширині плечей і паралельні, шкарпетки вперед.

Верхні кінцівки витягнуті в сторони, долоні звернені вперед. Використання стандартної анатомічної позиції знижує плутанину.

Це означає, що незалежно від положення тіла, положення структур в ньому можна описати однозначно

Клінічні терміни. Методика вивчення клінічної термінології передбачає засвоєння терміноелементів та способів конструювання похідних термінів.

Один із найбільших розділів медичної термінології є клінічна термінологія. Вона поєднує назви хвороб, галузей медичної науки, симптомів, синдромів, функціональних реакцій, рефлексів, морфологічних порушень і методів досліджень.

Переважно клінічні терміни перекладаються тільки з латинської мови та грецької, в англійській мові ці терміни не вживаються, але я приведу кілька вар'янтів перекладу з латинської мови, наприклад: *concrementum* - кам'янисте патологічне утворення: "Concrements mainly occur against the background of anomalies in the development of Frohl's symptoms" ; "febris" – лихоманка , "As you already know that febris is a non-specific defense reaction of the body in response to the action of pyrogens" ; "inflammatio" – запалення , "The drug is used to reduce inflammation" [Любкер 1885, с. 18].

У процесі створення цієї роботи ми розуміємо, що в медичній термінології багато словотвірних елементів із грецької та латинської мов. Таким чином ми можемо сказати, що ці терміни одержали нове (термінологічне) значення або ж специфічний відтінок значення, якого ми не бачили раніше.

1.2.2 Специфіка англомовної медичної термінології. У лінгвістиці на сучасному етапі виникає необхідність дослідження способів перекладу медичних текстів у світлі постійного розвитку термінології. Переклад специфічної термінології є важким в перекладацькому

процессеввіду того, що термінологія будучи специфічним пластом лексики, і володіючи структурними, семантичними, словотвірними і стилістичними особливостями відрізняється від загальноповживаних слів, від чого і займає вагоме місце в лексичній системі мови » [Велікода 2012, с. 162].

Важливим фактором є також вивчення структури термінів і їх використання в різних контекстах.

Медична термінологія має свої специфічні особливості, а саме: [Renee 2013, с. 357]:

- насамперед слід зауважити, що медичні текст не містять достатньої кількості метафор та інших стилістичних прийомів;
- в основі багатьох англійських медичних термінів лежать латинські і грецьке коріння, що робить їх інтернаціональними [Renee 2013, с. 358];
- для медичних термінів властиво нейтральність, логічність, однозначність і строгість;
- для поповнення термінології часто використовуються терміни-епоніми [Никифоров 2008, с. 7-11]. Наявність необхідних знань про словотвірної та морфологічної структури терміна забезпечить його адекватний переклад.

1.3 Функціонування англомовної медичної термінології українською мовою у художньому тексті

Серед досліджень, присвячених питанням медичної термінології, значне місце належить працям таких вітчизняних і зарубіжних науковців, як А. В. Боцман, О. Б. Петрова, В. Лабов, С. В. Вострова, Р. Рені, Г. Г'юз, П. Хакіл та інші.

Незважаючи на кількість наявних досліджень, стилістичний аспект уживання медичної термінології все ще потребує більш ретельного і глибшого аналізу, що й зумовлює актуальність статті [Циткіна 1998, с. 10].

Медичні терміни вживаються в літературі, як в авторській мові, так і в мові героїв, у внутрішніх монологів і публіцистичних відступах. Широкий введення термінів у художні твори характерний саме для літератури взагалі.

Терміни медицини використовують у багатьох творах, так як медицина жила, живе і буде жити завжди. Це те без чого нам, людям, не обійтися.

Цим пояснюється те, що в лінгвістиці природно виникає проблема функціонування термінів у художній літературі, яка може досліджуватися в стилістичному, конкретно-історичному, структурно-семантичному та інших планах [Циткіна 1998, с. 19].

В даний час ця проблема зберігає свою актуальність в силу того, що міграція термінів в інші сфери не тільки триває, а й значно посилюється».

Вчені виявили наступні функції застосування термінів в мові художніх творів: введення термінів в якості порівнянь в художню літературу в стилістичних цілях в залежності від ситуації, підвищення художності опису в результаті такого введення; визначили, що зміни в семантичній структурі технічних термінів призводять до придбання ними інших значень, вживання їх в переносних значеннях і появою в мові внаслідок всього цього нових обертів.

В окремих випадках завдяки залученню термінів різних систем забезпечується урочистість, бойовитість оповідання; цей прийом сприяє здійсненню ідейно-художніх задумів поета.

Кількість нових медичних термінів в мові стрімко зростає, і їх розуміння на етапі появи є вузькому колу читачів-фахівців в області медицини. Завдяки засобам масової інформації терміни проникають в загальноживаний мову [Андренко 1981, с. 43].

Інформація про новий знанні регулярно з'являється в художніх текстах і термінологія стає доступною великому колу читачів; спостерігається розширення сфери вживання і кола застосування термінологічної лексики.

Якщо термін, спожитий в тексті, виконує своє основне лексичне значення і позначає предмет, явище, дія або ознака без додаткових смислів, то це його пряме значення. Прочитавши цей текст, читач, який не має відношення до медицини, отримує знання про те, що робити, якщо він отримає вивих.

Таким чином, медичні терміни, що зустрічаються в художніх текстах в прямому значенні, виконують важливі функції: здійснюється передача наукових знань широкого кола читачів; інформування читачів про важливість тих чи інших дій, пов'язаних з медициною і здоров'ям.

Завдяки термінам відбувається популяризація медичної науки; за допомогою термінів автор художнього тексту впливає на читача, підвищуючи або знижуючи його лояльність, використовуючи конотативне значення медичних термінів

У будь-якому творі виявляється важлива достовірність того, що відбувається, щоб читач міг максимально відчутти наближеною до реальності.

Необхідність в достовірної репрезентації реалій в тексті зумовлює тактику в побудові сюжету і оповідання, а також додаванні необхідних сценічних елементів, що формують колорит образів.

1.4 Особливості перекладу англомовних термінів у сучасному термінознавстві.

Питання специфіки термінів та способів їх перекладу завжди займало особливе місце у порівняльному мовознавстві. Його розглядали у

своїх працях з теорії перекладу В. М. Комісаров, Я. І. Рецкер, І. В. Арнольд, О. О. Реформатський та інші науковці. Це питання є об'єктом зростаючої уваги сучасних вчених.

Професійне мовлення медичних фахівців реалізується засобами медичної підмови. З лексичного погляду, медична підмова, як і будь-який інший різновид науково-технічного дискурсу, охоплює словниковий фонд стилістично нейтральної літературної мови, загальну науково-технічну термінологію, а специфічними у ній є медична термінологія, радіотелефонна фразеологія і професійне арго [Реформатський 1961, с. 56].

Медичний переклад характеризується такими особливостями, як спеціалізована медична термінологія, медичні аббревіатури і скорочення. Крім цього в медичних документах зустрічається нерозбірливий рукописний текст. Додаткова складність полягає також в тому, що щорічно медична лексика поповнюється сотнями нових найменувань, а раніше вживані слова та вирази можуть набувати нового значення. Особливо велика кількість назв з'являється для позначення нових методів діагностики і лікування хворих.

Також в сучасних медичних текстах, завдяки інтеграції медичних фахівців, присутні численні терміни, запозичені з різних мов в незміненому вигляді або адаптовані до мови тексту [Реформатський 1961, с. 51].

Особливі труднощі для перекладу представляють аббревіатури на мові оригіналу, а також скорочення латинського походження. Розшифровка аббревіатур при перекладі з європейських мов, алфавіт яких збігається з латинським, може привести до неправильного розуміння скороченого вираження.

Така характеристика професійної лексики робить дуже правдоподібною гіпотезу про те, що вона є частиною професійного просторіччя, або проміжного між професійним просторіччям та власне термінологією лексичного класу [Девнина 2011, с. 126].

Незважаючи на таку важливість, німецькомовні та англomовні тексти часто рясніють абрeвіатурами, що підвищує складність сприйняття медичної інформації [Квитко 1986, с. 13].

При перекладі медичних скорочень слід перш за все орієнтуватися на ту галузь медицини, в контексті якої вживається дане скорочення, намагатися чітко зрозуміти сенс вихідного тексту.

1.5 Словоскладання як один із способів термінотворення в сучасній англійській мові.

Словоскладання - це утворення нової (похідної) основи шляхом з'єднання двох уже існуючих основ, зазвичай без зміни їх форми. Як і в українській мові в термінотворення дуже активно діє спосіб синтаксичного утворення. На теперішній час цей спосіб є одним з найбільш продуктивних і не тільки в авіаційній термінології.

Варто зауважити, що розглядаючи співвідношення синтаксичного способу в загальнолітературній сфері (його називають також «лексико-синтаксичним») і в термінології, В. П. Даниленко підкреслює суттєві відмінності в дії цього способу в загальнолітературній сфері і термінології [Даниленко 1977, с. 213].

Правильніше говорити про два способи словотворення, визнаючи тим самим, що синтаксичний спосіб є специфічним для термінології [Никольська 1978, с. 84 - 94].

Лексико-синтаксичний і синтаксичний способи подібні за загальним принципом злиття, поєднуючи в одне ціле кілька елементів - слів. Але тут і починається відмінність: при лексико - синтаксичному способі утворення виникає нове слово з похідною основою, при синтаксичному - стійке поєднання - складовою термін, наприклад: *fitball*, *bio(logical) + (electro)nic* –

bionic, positive electron – positron, medical care – medicare. Лексико-синтаксичний спосіб утворення малопродуктивний в сучасній літературній мові, синтаксичний - надзвичайно продуктивний в термінології [Прохорова 1981, с. 25 - 27]. Класифікація складених термінів з точки зору структури дозволяє виділити терміни, що складаються з різної кількості компонентів. Є двокомпонентні терміни; трикомпонентні; багатоконпонентні. У зв'язку з цим виникає проблема визначення меж складених термінів.

Не існує єдиної думки при поясненні утворення багатоконпонентних термінів: утворюються вони шляхом поширення двоскладних термінів або ж шляхом складання декількох складових термінів: «Неважко помітити, що складені терміни саме тому так поширені в різних термінологіях, що цілком покривають понятійне поле даної системи і в міру накопичення ознак можуть теоретично нескінченно збільшувати склад своїх компонентів» [Лоте 1961, с. 155]. «Освіта трьох- і багатоконпонентних термінів йде зазвичай шляхом складання двох двокомпонентних термінів» [Лоте 1961, с. 11].

Багатоконпонентний термін укладається в визначення поняття «термін» і відповідає основним вимогам, що пред'являються до термінів (системності, вмотивованості, понятійної орієнтації, лінгвістичної правильності, точності і ін.).

Він не відповідає вимозі стислості, але точність терміна носить переважний характер. Ряд лінгвістів вважають, що стислість не повинна вступати в якості критерію оцінки терміна в даний час, оскільки точність переданого поняття є основним моментом [Reformatsky 1961, p. 11].

Довжина термінологічної одиниці носить варіативний характер. В авіаційній термінології англійської та української мов найбільш поширені в термінологіях (в медичній зокрема) двокомпонентні терміни, наприклад: “*wandering kidney*” – «блукаюча нирка» тощо .

Необхідно розмежовувати поняття «багатоконпонентний термін» і «термін з декількох слів». Двослівні терміни можуть бути багатоконпонентними, оскільки такі терміни мають в своєму складі службові, допоміжні слова,

які не є терміоелементами (прийменники, артиклі та ін.), або складаються з двох знаменних складених слів, що складаються з декількох терміоелементів, наприклад: “*dermatconjunctivitis*” – «дермато кон'юнктивіт».

Це ж можна відзначити як явище, характерне для трьохслівних і більш розгорнутих термінів. Таким чином, всі терміни складені з декількох слів можна зарахувати до багатоконпонентних, але зворотна залежність не завжди діє, не всі багатоконпонентні терміни можна віднести до термінів складених з декількох слів.

Оглядовий аналіз термінологій різних науково - професійних сфер і областей підтвердив положення про функціонування та зростаючій кількості багатоконпонентних термінів як однієї з характерних рис розвитку сучасних термінологій англійської та української мов, що полягає в квантитативному розгортанні термінологічних одиниць за діючими в даних мовах синтаксичним моделям для уточнення і конкретизації існуючих понять.

Переважає більшість термінів різних термінологій і в англійському, і в українському мовах - не однослівні терміни, а термінологічні сполучення різного квантитативного складу з переважанням двослівних термінів у всіх термінологічних областях зіставляючих мов [Канделаки 1970, с. 78 - 98].

Трикомпонентні термінологічні одиниці також займають одну з провідних позицій у багатьох мовах англійської та української мов, проте в даному випадку ми можемо спостерігати процес деякого штучного гальмування появи трьох-і більше компонентних термінів, так як такі терміни громіздкі, що неприпустимо в медицині.

Багатоконпонентні терміни англійської та української мов різних наукових областей характеризуються семантичною однозначністю, що не можна сказати про багатьох однослівні терміни.

За квантитативно - компонентної співвіднесення медичних термінів англійської мови слід зазначити, що кількість лексичних компонентів в англійських і українських термінах, що позначають одне й те саме поняття різних науково-професійних областей, збігається (середньостатистичний по

мовам) менше, ніж в 50% випадків. Наприклад : "*achalasia*" – «нейрогенне захворювання». Решта відповідності носять різно кількісний характер в розглянутих мовах ("*myocyte*" – «клітина м'язової тканини»).

Розвиток різних терміносистем йде по лінії поглиблення, що веде до переважанню декілька слівних лексичних одиниць над однослівним термінами. Вони широко поширені в науковій мові, впроваджуються в засоби масової інформації і навіть розмовну мову.

До основних типів англійських двохслівних термінів результат нашого аналізу відносить наступні синтаксичні структури.

- поширені атрибутивні словосполучення з іменником у функції препозитивні визначення: N + N ("*black lung*", "*dragon breath*", "*milk tooth*").

Також ми виявили такі моделі утворення багатоконпонентних термінів:

Adj.+Part.I+N – *segment of the cerebral cortex*, PartI+N+N – *Alien hand syndrome*, *foreign accent syndrome*, *Delegated Munchausen syndrome*. N+N+N – *affective - delusional syndrome*, *manic - paraphrenic syndrome*, *frontal lobe syndrome*. Adj+N+N - *irritable bowel syndrome*. Adj+PartI+N - *ugly ducking stage*, PartII+Adj+N - *bayonet-shaped dental explorer*.

Групи термінологічних сполучень, що містять в своєму складі складені слова, були винесені в якості окремих структур, оскільки на семантичному, лексичному і синтаксичному рівнях вони представляють принципову відмінність від структурних утворень, що не містять складовий компонент, що спричиняє відмінності на супрасегментному рівні.

РОЗДІЛ 2

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АНГЛОМОВНИХ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ РОМАНУ СІНДІ ШЕЛДОНА “ NOTHING LASTS FOREVER ”

2.1 Структурна класифікація англомовних медичних термінів роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”

У цьому розділі зроблено спробу описати окремі тематичні групи медичної термінології на основі структурно-семантичного аналізу. З лінгвістичної точки зору, дослідження клінічної термінології набагато цікавіше завдяки своїй мінливості і барвистості.

Багато прикладів в цій магістерській роботі взяті з роману про медицину, але є приклади які слугували мені як фундаментом, ці терміни я брала в медичних словниках.

Ця термінологія перебуває в процесі свого розвитку, завдяки чому можна простежити багато цікавих явищ. Матеріалом даного дослідження послуговували терміни з роману Сінді Шелдона " Nothing lasts forever ".

Як правило, нова лексика утворюється внаслідок трьох причин:

1. Поява нових назв;
2. Формування нового сенсу;
3. Запозичення слів з інших мов.

Деякі лінгвісти ділять способи формування нових термінів на групи: морфологічний спосіб словотворення, словоскладання, аббревіація;

Наприклад:

The luminous screen recorded the degree of blockage in the arteries and the location of the blockages, and all this was automatically recorded by a VCR [Шелдон 2004, с. 2]. В цьому реченні аббревіатура VCR перекладається як

відеомагнітофон ; *A ward for AIDS patients* [Шелдон 2004, с. 2] У данному реченні **AIDS** перекладається як хвороба СНІД ; *The hospital was a jungle filled with mechanical demons - X-ray machines* [Шелдон 2004, с. 5].

У цьому реченні аббревіатура **X-ray** вживається як «рентгенівський апарат»; *She glanced at the monitors on the wall : oxygen saturation, carbon dioxide, temperature, muscle stimuli, atrial stethoscope, EKG, automatic blood pressure, alarms* [Шелдон 2004, с. 10].

У данному прикладі з роману аббревіатура **EKG** вживається в значенні «Електрокардіографія», данне слово вживається ще, і в наступному реченні - *Do an EKG and analyzes. She glanced at John Cronin one last time, turned and left the room* [Шелдон 2004, с. 61].

Абревіатури латинського походження поширені як в письмовій офіційній, так і в неофіційній розмовній мові медичних фахівців. Деякі з них набули статусу умовних позначень, їх застосовують як самостійні лексичні одиниці, не замислюючись про розшифровку. Проблема точності і однозначності аббревіатур в медицині є життєво важливою [Нікішина 2019, с. 137 - 138].

Зіткнувшись з аббревіатурами і скороченнями англійською кілька разів, ви просто не зможете не полюбити їх за оригінальність і допомогу в економії вашого часу. А полюбивши щось, ви обов'язково і з легкістю це запам'ятайте!

Синтаксичний, за допомогою освіти словосполучень і фраз з декількох слів. Синтаксична структура термінів розглядається дослідниками у різноманітних аспектах. Розподіл лексичних одиниць на прості, похідні, складні слова та словосполучення є загальновизнаним й досить обґрунтованим [Д'яков 2000, с. 95]. Деякі дослідники, крім термінів-слів та термінологічних сполучень, виділяють ще кілька структурних типів термінів: аббревіатури, символи, номенклатуру, літерні умовні позначки [Журавлева 1998, с. 14], інші відносять аббревіатури до розряду термінів-слів [Golovin 1987, p. 100].

*The operation was urgent, **coronary artery** transplant was due [Шелдон 2004, с. 2] ; She watched as Dr. Barker artfully opened **the pericardial sac**, exposing the heart [Шелдон 2004, с. 2] ; Here we are dealing with **thyroid inflammation** [Шелдон 2004, с. 3] ; X-rays showed **a skull fracture**, concussion, **humeral fractures** and **multiple lacerations** [Шелдон 2004, с. 4] ; This year your specialization **begins - cardiovascular surgery** [Шелдон 2004, с. 4] ; Dr. Keibler inserted a rubber tube into the left lateral ventricle - a cavity in the center of the left **hemisphere of the brain** [Шелдон 2004, с. 4] ; Then they examined patients with **diaphragmatic hernia** [Шелдон 2004, с. 9] ; Patient has no **peripheral pulse** [Шелдон 2004, с. 9] ; He is experiencing **stomach flu** [Шелдон 2004, с. 10] ; He was in **a semi-faint state, pale as chalk, breathing heavily** and clearly suffering from severe pain; The anesthesiologist monitored **blood pressure** [Шелдон 2004, с. 11] ; I cut the skin, fat layer, **connective tissue membrane**, muscles and, finally, a smooth, transparent peritoneum [Шелдон 2004, с. 12]. The next patient was a plump woman who underwent surgery for an **abnormal sinus node** [Шелдон 2004, с. 15].*

В даному випадку, ми починаєш помічати, що все пропозиції, які вказані вище, всі вони пов'язані з хірургією. Перераховані вище моделі розташовані в приємерно порядку частотності їх вживання. Групи термінологічних словосполучень, що містять в своєму складі складені слова, були вінесені в якості окремих структур, оскільки на синтаксичному рівні представляє принципову відмінність від структурних утворень.

*Arriving at work at six in the morning, Mallory went to the **recovery room** to examine the patient [Шелдон 2004, с. 19] ; I was on my way to dinner in the car and suddenly felt pain, probably even **passed out** [Шелдон 2004, с. 20].Mr. Harrison, we have some paperwork to fill out. Do you have **health insurance**?[Шелдон 2004, с. 22] ; It was clear to Mallory that these people did not belong in the **county hospital** [Шелдон 2004, с. 24] ; When a hole was drilled in Dr. Franklin's skull, Kat said:- I see **a blood clot** [Шелдон 2004, с. 25] ; His shaved head was washed and covered with an **antiseptic solution** that gleamed a bright*

*orange in the light of the operating room lamps [Шелдон 2004, с. 35] ; She glanced at the monitors on the wall : oxygen saturation, **carbon dioxide**, temperature, **muscle stimuli**, **atrial stethoscope**, **EKG**, **automatic blood pressure**, alarms [Шелдон 2004,с.59]; It will instantly **apoplectic stroke** [Шелдон 2004,с.75].*

Метафоричний і метонімічний перенесення колишнього значення:

*I would say that she may have **psittacosis** ..., **parrot disease** [Шелдон 2004, с. 41]*

Запозичення слів з інших мов:

*Yes, they will kill me if they have to establish **quarantine** (з італ. *quarantena* — сорок днів) for each patient [Шелдон 2004, с. 45]. **Asystole** (від грец. «ні» і «сістола») . There is no rhythm at all, Kat in despair again tried the electric shock [Шелдон 2004, с. 56]. Insert the needle into the **jugular vein** (лат. *venae jugularis*) [Шелдон 2004, с. 57].*

На мою думку запозичення як спосіб збагачення словникового складу грає велику роль в поповненні медичної термінології. Основний корпус медичних термінів в різних європейських мовах представлений запозиченими латинськими і грецькими термінами.

2.1.1 Прості англомовні медичні терміни роману С. Шелдона “Nothing lasts forever”. Почнемо з основ вашого здоров'я: різних частин тіла і органів,назв лікарів, тощо. Це прості медичні терміни, ми цілком можете зустріти і в повсякденних діалогах англійською мовою. Я привела приклади з роману Сінді Шелдона,ці слова .

*The first to give evidence was **the nurse** [Шелдон 2004, с .2] ; And he came to the **operating room** while **the operation** was still going on ? [Шелдон 2004, с. 2] ; Usually two **surgeons**, one of them **assisting**, sometimes two **anesthesiologists**, an **operating nurse** and at least one **nurse supervising the operation of the equipment** [Шелдон 2004, с. 2] ; Underwent surgery for a*

tumor on the heart [Шелдон 2004, с. 2] ; *Some of you will specialize in surgery, others in therapy* [Шелдон 2004, с. 2] ; *The last two years of college were more interesting, students took courses in therapy, surgery, pediatrics, obstetrics, worked in a local hospital* [Шелдон 2004, с. 3]. *Dr. Radnor turned to the senior resident* [Шелдон 2004, с. 3] ; *She has been in a coma for six weeks now* [Шелдон 2004, с. 3]. Під час вивчення медичної термінології на матеріалі С.Шелдона “Nothing lasts forever”. Одним з основних питань для нас було питання про присутність в обраному матеріалі професійної термінології. Нами було виявлено 8 професіоналізмів, наприклад : *surgeons, operating nurse, therapy, obstetrics, pediatrics, senior residen, anesthesiologists, assisting.*

The patient choked on vomit, he was choking and coughing [Шелдон 2004, с. 8] ; *Remove these seams* [Шелдон 2004, с. 8] ; *How easy it was to cut off the oxygen and cut off his life* [Шелдон 2004, с. 10] ; *One of Honey's favorite patients in the nursing ward was Daniel McGuire, an outgoing man in his ninety with liver disease* [Шелдон 2004, с. 11] ; *When Honey came to see him after dinner, McGuire was already dead* [Шелдон 2004, с. 12] ; *You will stay here until we find accommodation for you and the children, and when you are well, you will work in this hospital* [Шелдон 2004, с. 18]. В цьому розділі, ми бачимо констатацію факту, бо всі англомовні виділені слова являються інформацією. У данному випадку, можна сміливо сказати, що при перекладі англомовних термінів, буде використовуватися такі лексико-семантичні трансформації : як, конкретизація.

Dr. Ritter thrust the map under her nose [Шелдон 2004, с. 20] ; *Yes, they will kill me if they have to establish quarantine for each patient* [Шелдон 2004, с. 25] ; *It's a good thing you operated on, Dr. Mallory* [Шелдон 2004, с. 31] ; *He has intracranial bleeding, severe fever and shock* [Шелдон 2004, с. 31] ; *The brains don't feel, so when you get to them, you won't need strong anesthesia* [Шелдон 2004, с. 31]; *When a hole was drilled in Dr. Franklin's skull, Kat said:- I see a blood clot* [Шелдон 2004, с. 33] ; *Kat began to wash: half a minute for*

each **hand**, then half a minute for each **palm**. After that she started washing her **nails** [Шелдон 2004, с. 34].

*Paige watched him attach the tube to the patient's throat while she unrolled the cut-out **antiseptic wipe** and placed it on the patient's **chest*** [Шелдон 2004, с. 40] ; *Kelly was connected to an artificial **heart and lung** machine, and the operation could begin* [Шелдон 2004,с.41] ; *Paige loosened the suture left over from yesterday's surgery and then cut from the bottom of the **neck** to the bottom of the **sternum*** [Шелдон 2004, с. 55] ; *Paige moved carefully through the **layers of fat and muscle**, her **unstable throbbing heart** opened* [Шелдон 2004, с. 59] ; *He had an **operation**. Paige hasn't seen the **patient** yet. She entered his room, accompanied by a **nurse** and an **attending physician*** [Шелдон 2004, с. 61] ; - *I'm a **heart surgeon**. I will do my best to get you well* [Шелдон 2004, с. 61] ; З отриманих даних можна зробити висновок, що в даному романі найпоширенішим прийомом перекладу медичних аббревіатур є калькування. Автори перекладу звернулися до використання цього прийому в 38% випадків. *Paige's **oncologist** said:- Nothing can help him, you just have to try to alleviate his suffering* [Шелдон 2004, с. 61] ; - *Ken, we can't wait. I am **pregnant*** [Шелдон 2004, с. 64] ; “*Yes, of course,*” *Mallory lied. He was too tense to have an **orgasm*** [Шелдон 2004, с. 69] ; - *He's lying! - Paige exclaimed and thought. - Wait! Are there traces of **semen** in Kat's body* [Шелдон 2004, с. 70] ; *I know. She pressed his hand to her **cheek*** [Шелдон 2004, с. 72] ; *The door slowly opened and Dr. Lawrence Barker entered the hall in a **wheelchair*** [Шелдон 2004, с. 77].

Також значну лексико-тематичну групу становлять найменування анатомічних елементів, основу якої складають терміни, що використовуються в анатомії для називання частин тіла людини:

*She had a broken **nose**, her **face** was swollen, and there were bruises under her **eyes*** [Шелдон 2004, с. 14]; *When she opened her **mouth**, Khoni noticed the missing two front **teeth*** [Шелдон 2004, с. 14]; *It says here that you have two broken **ribs** and a damaged **pelvis*** [Шелдон 2004, с. 14]; *The woman shook her*

head sadly [Шелдон 2004,с.16];]; *If you mean virgins, then I doubt it; Francisca Gordon just had hip surgery* [Шелдон 2004, с. 14].

Khoni felt a chill all over her body [Шелдон 2004, с. 14] ; *Blood flowed into the stomach* [Шелдон 2004, с. 26] ; *The patient has a broken rib* [Шелдон 2004, с. 3] ; *Mr Henegan complains of chest pain* [Шелдон 2004, с. 5] ; *A patient was brought there with a broken leg. He screamed in pain* [Шелдон 2004, с. 7] ; *We open the chest, examine the ribs, lungs, pericardial sac, veins, arteries, nerves* [Шелдон 2004, с. 2] ; *Paige felt her pulse and listened to her heart* [Шелдон 2004, с. 22].

2.1.2 Складні англомовні медичні терміни роману Сіндні Шелдон “Nothing lasts forever”. Переведений матеріал повинен містити ретельно вивірену медичну термінологію, щоб не виявитися причиною неточної діагностики, неправильної інтерпретації досягнень науки, і, як наслідок, грубої помилки в професійній діяльності.

Я наведу приклади, щоб Ви зрозуміли, про які складні терміни йде мова у романі “Nothing lasts forever”. Можливо, вам знадобляться ці терміни не тільки в кабінеті лікаря:

Наприклад:

The patient has mycardiopathy, irregular febrile tremors, headaches, and local edema [Шелдон 2004, с. 1] ; *His feces are teeming with cholera vibrios, low blood pressure, tachycardia, cyanosis* [Шелдон 2004, с. 6] ; *Can you name three types of tumors? – Epicardial, Myocardial , Endocardial* [Шелдон 2004, с. 13] ; *He has intracranial bleeding, severe fever and shock* [Шелдон 2004, с. 14] ; *I would like his condition to stabilize within 24 hours* [Шелдон 2004, с. 15] ; *It's high time you were here. Have that damn electrolyte test done yet? The area of damage in the center of the brain,” Kat said clearly, “the damage was caused by a blood clot that ruptured the aortic valve* [Шелдон 2004, с. 20] ; Складні медичні терміни теж треба знати, це

важливо. З ними ви зможете точно описати ваш стан і проблему, і лікар зрозуміє, як вас лікувати.

*Then Kat opened it and exposed the **segment of the cerebral cortex** located below [Шелдон 2004, с. 23] ; **The bleeding veins** on the surface of **the meninges began** to become covered with **clots** [Шелдон 2004, с. 35] ; Dr. Barker replaced his **mitral valve** yesterday. I think it's a **valve rupture** [Шелдон 2004, с. 41] ; One of the residents **blotted** the blood with **gauze swabs** at this time [Шелдон 2004, с. 50] ; She glanced at the monitor. The **pressure** dropped alarmingly. Increase **blood flow** [Шелдон 2004, с. 56]. **Tachycardia!** The pressure is dropping! [Шелдон 2004, с. 59] ; After **inhalation**, traces of adhesive tape remained around the patient's mouth, and a dropper tube stretched to his left hand [Шелдон 2004, с. 61] ; And it was not about the heart, all the organs were affected by a **malignant tumor** [Шелдон 2004, с. 61] ; - So you are with us about a disease of **the gallbladder** [Шелдон 2004, с. 66]; "**The pressure** dropped to ninety-five," shouted the anesthesiologist. - Shock may come [Шелдон 2004, с. 67]; Blood tests re-confirmed the presence of **immunodeficiency virus type 1 antibodies** [Шелдон 2004, с. 67]; It was too risky to take everything you need from **the hospital pharmacy**, because after the incident with Bowman, the security was on the alert [Шелдон 2004, с. 68] ; They began to caress each other. Ken felt an **erection** [Шелдон 2004, с. 69] ; - Oh my God! - She whispered in a choked voice, knelt next to the body and put trembling fingers to the **carotid artery** [Шелдон 2004, с. 69] ; **The medical examiner** bent over Kat's naked body [Шелдон 2004, с. 69].*

*After our conversation, I once again spoke with our **pathologist** [Шелдон 2004, с. 71] ; And in the last line, Paige found what she was looking for: "Trichlorethylene is formed as a by-product of chloral hydrate **metabolism** [Шелдон 2004, с. 73] ; In front of her was a man, according to her own admission, suffering from unbearable pain, **agonizing** [Шелдон 2004, с. 75].*

2.1.3 Англомовні медичні терміни-епоніми в романі Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”. Термін **епонім** має грецьке походження, як і багато інших термінів у науці, і означає «той, що дає ім'я».

Епоніми – це слова, в яких у ролі першого компонента виступає власна назва. Ці терміни відіграють помітну роль під час найменування нових явищ або відкриттів у галузі медицини. Отже, **епонім** – це ім'я особи, яке переноситься на предмет, явище чи поняття, до відкриття якого ця особа має безпосереднє відношення.

У зв'язку з усталеною міжнародною традицією називати те чи інше відкриття або винахід ім'ям ученого, який зробив це відкриття або винахід: *He had just been diagnosed with Hodgkin's lymphoma at the young age of 26* [Шелдон 2004, с. 55]; *So, high-functioning young woman with **Down's syndrome** wishes to live in sheltered housing with her boyfriend* [Шелдон 2004, с. 58] *In children, **Horner's syndrome** sometimes leads to heterochromi* [Шелдон 2004, с. 60] та інші.

Автори публікацій або промов, прагнучи доступно подати читачеві політичну інформацію, у пошуках нових, свіжих найменувань використовують медичну термінологію: оздоровлення фінансів, стійкий імунітет, фінансові ін'єкції, *shock therapy* – шокова терапія, *arms cargo* – ручна поклажа [Шелдон 2004, с. 40].

В галузі науки розглядається лінгвокультурологічні аспекти, які включають лексику досліджуваної сфери знань до загальнонаукового та загальнокультурного контексту. До таких понять у термінознавстві по праву належать термінологічні одиниці, утворені на основі різних власних назв і, зокрема, антропонімів, тобто епоніми.

Спосіб утворення медичних слів є калькування, є ефективним для перекладу термінів епонімів, що є традиційними і зрозумілими фахівцеві в сфері медицини. Виявлено, що цей спосіб є продуктивним і використовується часто для передачі таких тематичних груп, як: найменування медичних інструментів, приладів, анатомічна тощо.

Наведемо приклади літературних епонімів в художньому романі Сінді Шелдона *“Nothing lasts forever”* : *This is **Reiter's syndrome**, - one of the residents suggested. - The case is well-known. Usually accompanied by mild fever»*[Шелдон 2004, с. 5] ; - *“Give me a **Foley catheter**”* [Шелдон 2004, с. 10] ; *“How long have you been suffering from **Parkinson's disease**?”* [Шелдон 2004, с. 42] ; - *“ This is **Chagas disease**. It affects people from Latin America”* [Шелдон 2004, с. 45] ; *“Respiratory arrest due to **Myocardial infarction** as a result of pulmonary embolism”* [Шелдон 2004, с. 46] ; *“Has Dr. Taylor taken any action in the past that convinced you that she was capable of breaking the **Hippocratic Oath**?”* [Шелдон 2004, с. 51].

Автори літературних творів також «долучаються» до процесу епонімізації, оскільки їх іменами часто називають течії в літературознавстві та літературній критиці, наприклад: *“Dickensian”* (твір, що зображає мелодраматичну бідність, ексцентричні характери героїв чи веселощі), *“Homeric”* (епічний), *“Proustian”* (такий, що викликає особисті спогади).

Зауважимо також, що книги, названі іменами головного героя чи музичні альбоми, випущені під іменем виконавця чи назвою групи, також епонімічні.

Деякі вчені переконані, що слід уникати використання термінів-епонімів, оскільки власні назви не несуть практичної інформативності, а лише створені для увіковічення імен, причетних до номінації позначуваної реальності. І тому епонімічні терміни доцільно замінювати кваліфікаційними, тобто такими, що безпосередньо відображають істотні ознаки поняття.

Виняток становлять назви, що давно і міцно увійшли в медичну термінологію і від яких утворені похідні слова. У таких випадках епонімічні терміни залишаються як рівноправні синоніми кваліфікацій [Швейцер 1998, с. 302].

Проте однозначність не завжди проявляється у термінах, якщо вони використовуються в різних галузях науки чи техніки. Це зумовлено тим, що

спеціалісти галузі сприймають і застосовують їх з урахуванням своєї спеціалізації.

Про значний культурологічний потенціал епонімічних термінів свідчить активне вивчення їх семантики та етимології в лінгвістиці. Наукові дослідження епонімічних назв у медичній [Ахманова 1957, с. 163 – 217].

На мою думку, унаслідок концептуальної диференціації певних аспектів професійної мовної картини світу відбувається збільшення об'єму епонімічних термінів, тому ми вважаємо, що перспектива подальшого дослідження англійських епонімів пов'язана не лише з аналізом і корекцією медичної лексики, але і з іншими сферами спеціального знання.

2.2 Семантична класифікація англомовних медичних термінів роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”

Семантична структура термінології визначається концептуальною структурою системи, тобто розподілом понять за основними класифікаційними категоріями. У технічній літературі термінуються такі основні категорії понять : процеси (явища) ; предмети техніки (матеріали, знаряддя, інструменти, деталі тощо); розрахункові поняття (параметри, геометричні образи); одиниці виміру тощо [Арнольд 1996, с. 71].

Розвиток цивілізації супроводжується появою численних термінів у різних галузях науки та техніки. Оскільки переважну частину лінгвістичного фонду складає фахова лексика, то цілком природно, що лінгвісти надають особливого значення дослідженню структурно-семантичних особливостей терміна [Ткачева 1972, с. 123].

Мова як система має достатньо законів та засобів утворення нових понять, які з'являються у спеціальній лексиці та потребують номінації. Одним із поширених засобів номінації фахових термінів є використання

багатозначних загальномовних слів у спеціальній науковій сфері. Вживання загальномовних слів у різних галузях науки базується на тих самих законах та механізмах «утворення» різних змістів їх вживання.

Щороку світ медичної лексики поповнюється новими одиницями. Використовуються різноманітні мовні джерела для її фіксації, проте неможливо відобразити в повній мірі її словесне багатство через динамічності процесів поповнення цієї термінології. також необхідно відзначити, що жоден спеціалізований словник не має такого значного змісту і дивного різноманіття понять.

Досягнення медицини сприяють приросту назв нових способів діагностики і лікування, методів інструментального обстеження хворих, варіантів оперативних доступів, хірургічних операцій. Мною було вибрано 155 медичних термінів англійської мови з роману *Сідні Шелдона "Nothing lasts forever"*, також мною було розподілено їх по наступним тематичним категоріям:

1. Англійськомовні медичні терміни українською мовою роману на позначення медичного обладнання;
2. Англійськомовні медичні терміни українською мовою на позначення назв ліків;
3. Англійськомовні медичні терміни українською мовою на позначення симптомів, захворювань.

Необхідно відзначити, що в медицині та біології здавна має місце інше осмислення, яке дещо відрізняється від терміноведческого підходу до різниці між термінологією і номенклатурою. цей підхід полягає в тому, що не протиставляє їх, а об'єднує в одне єдине ціле - медичну термінологію. У медицині номенклатура (Анатомічна, гістологічна, ембріологічна і т. Д.) - це перелік відповідних об'єктів, який об'єднаний в певні схеми і оформлений загальним списком в рамках наукової класифікації.

2.2.1 Англомовні медичні терміни з роману на позначення медичного обладнання. Можна визначити, що в медицині 11% охоплюють терміни, що описують медичне обладнання, до якого належать прилади та інструменти для діагностики та лікування захворювань :

*Was John Cronin hooked up to **life support**? - It looks like a violation of the intestines [Шелдон 2004, с. 5]. Two orderlies opened the ambulance doors, transferred the unconscious patient from **the stretcher** to **the gurney** [Шелдон 2004, с. 7] ; She turned to the patient, whose body was completely in a cast, and his legs were hanging on **stretchers** [Шелдон 2004, с. 7] .*

*The hospital was a jungle filled with **mechanical demons - oxygen masks, heart monitors, computer scanners, and X-ray machines** [Шелдон 2004, с. 6]. Dr. Keibler inserted a **rubber tube** into the left lateral ventricle - a cavity in the center of the left hemisphere of the brain [Шелдон 2004, с. 6] ; Dr. Barker put a **stethoscope** on Mrs. Hearn's back [Шелдон 2004, с. 10] ; **Ten drip tubes** will stick out of his body [Шелдон 2004, с. 25] ; One morning, according to the schedule, an **intra-arterial tube** insertion operation was planned [Шелдон 2004, с. 66]. Ми бачимо терміни, які зазначенні вище, вони позначають різноманітні трубки, тобто вони застосовуються включно в медицині: резинова трубка, стетоскоп, внутрішньовенна трубка, внутрішньоартеріальна трубка.*

*Dr. Vane began to blot the blood with **soft cotton swabs**, placing them on the meninges [Шелдон 2004, с. 16] ; - **Electroshock!** Cried Kat. She quickly attached the **electrodes** to her body and turned on **the apparatus** [Шелдон 2004, с. 25].* Всі предмети ми можемо спостерігати у кожній клініці, а якщо знадобиться підкасти для чого все це обладнання треба , можна подивитися в словнику.

*The nurse handed her tweezers. The incision was kept open with a **small retractor** [Шелдон 2004, с. 16]; Paige inserted a **metal retractor** between the edges of the sawn sternum and spread them apart [Шелдон 2004, с. 14] ; The patient's center of the chest has already been opened up to the sternum, sawn with*

an electric saw Paige gritted her teeth, grabbed an electric cautery tool, and began to cauterize the arteries to reduce the amount of blood in her abdomen [Шелдон 2004, с. 44].

This is Dr. Hunter speaking. The patient needs to have a computer scan; The anesthesiologist put the pressure monitor cuff on Dinetto's right arm and put a rubber mask on his face [Шелдон 2004, с. 16] ; On the tiled floor near the body was a bloody curette for scraping the uterus [Шелдон 2004, с. 69]. В даних прикладах ми можемо спостерігати такі тематичні медичні терміни характеризуються такими особливостями, як : наявність дефініції, максимальна абстрактність, моносемічність, відсутність експресії і емоційного забарвлення, стилістична нейтральність, співвіднесеність зі спеціальними поняттями і суворі логічність.

2.2.2 Англомовні медичні терміни роману на позначення назв ліків. Актуальність данного підрозділа полягає в тому, що перенасичення медичних термінів в анотаціях до ліків призводить до того, що людина, що не має медичної освіти, часто не розуміє зміст анотації і втрачається при виборі ліків.

Тим більше що більшість препаратів можна придбати без рецепта лікаря. Ці терміни будуть поповнюватись завжди, бо в наш час їде ера технологій, міняється медична термінологія [Бондарчук 2000, с. 43].

Died of intravenous insulin [Шелдон 2004, с. 2]; Since she admits she killed him, Penn continued, we are dealing with euthanasia here [Шелдон 2004, с. 6]; The patient from the second room has headaches. Can I give him acitamenophene? [Шелдон 2004, с. 6]; "Take a picture," Paige ordered. - And give him Demerol, fifty milligrams [Шелдон 2004, с. 6]. Всі ці препарати однокомпонентні, тобто вони дозволяють підвищити економічну ефективність заходів, покращити продуктивність праці, мінімізувати

пестицидне навантаження на організм людини шляхом зниження норм витрат кожного препарату.

Треба зрозуміти що ліки - це речовини або суміші речовин, що вживаються для профілактики, діагностики, лікування захворювань, запобігання вагітності, усунення болю, всі ці явища ще не обстежані і лікарські засоби будуть розвиватися у своєму напрямі. Нижче наведу приклади на позначення назв ліків. Наведемо приклади:

- *When they wake me up at four in the morning to give some **aspirin*** [Шелдон 2004, с. 10] ; - *Right. Which is what we do. We eliminate dehydration and apply **chemotherapy*** [Шелдон 2004, с. 11] ; - *The forecast is not clear. **Tetracycline** for ten days, strict bed rest, drink plenty of fluids* [Шелдон 2004, с. 14] ; *Dr. Ritter, you give him fifty milligrams of **ampicillin** four times a day* [Шелдон 2004, с. 15] ; *The orderly found the body of Tom Chang in the basement where the equipment was stored, he was poisoned with **sleeping pills*** [Шелдон 2004, с. 27] ; - *Inject **lidocaine** and **adrenaline!** Fast! She screamed* [Шелдон 2004, с. 59] ; *I tried to talk to another lady who lives here, but she is hysterical. Our doctor gave her a **sedative*** [Шелдон 2004, с. 69] ; *A colleague of mine, Dr. Ken Mallory, came to see you on Sunday and he wrote a **prescription** and got a medication* [Шелдон 2004, с. 72]. Багато з цих назв ліків ми всі добре знаємо, але є ліки які ми зустрічали у своєму житті але не надавали значення тим чи іншим термінам ,наведу приклади нижче:

*Treatment: **Anti-Inflammatory Drugs*** [Шелдон 2004, с. 12] ; ***Fentanyl** was a potent drug used for anesthesia* [Шелдон 2004, с. 14] ; Дані ліки перекладаються дослівно як «Фентаніл». Цей препарат застосовується головним чином як анальгетик в анестезіології.

*He needs constant intravenous fluids to prevent dehydration, as well as **iodine** and **anti-seizure medications*** [Шелдон 2004, с. 32] ; He needs constant intravenous fluids to prevent dehydration, as well as **iodine** and **anti-seizure** medications [Шелдон 2004, с. 32] ; **Iodine** перекладається як йод, це препарат який служить нам у повсякденному житті без нього ми не можемо зупинити

кров ,коли людина поранилась. *Anti-seizure medications* перекладається як протисудомні препарати,фармацевтичні препарати протисудомної дії, що використовують для лікування епілепсії. На мій погляд,в наш час дуже багато людей які страждають від епілепсії,такі ліки також треба знати.

- *A little, but I think they pumped me great with **painkillers*** [Шелдон 2004, с. 47]; **Painkillers** ці ліки означають знеболююче, знижують сприйняття болю й ефективні для подавлення «глибокого» внутрішнього болю.

“*So he gave her some sort of sedative,*” *Paige said stubbornly.* - *Maybe chloral hydrate* [Шелдон 2004, с. 71] ; Chloral hydrate - перекладається як хлоралгідрат,це седативний, снодійний препарат.

2.2.3 Англomовні медичні терміни на позначення симптомів захворювань. Для того,щоб визначити симптоми захворювання,нам треба зрозуміти яка хвороба до якої вона відноситься, наприклад :

*The patient died of a **heart attack*** [Шелдон 2004, с. 4] ;*Lymph nodes were **metastasized*** [Шелдон 2004, с. 6] ; *She is no longer human. She is eighty-seven years old, her brain has **atrophied*** [Шелдон 2004, с. 8] ; *I think I **caught a cold*** [Шелдон 2004,с.9]; - *Looks like **appendicitis*** [Шелдон 2004, с. 9] ; *The patient from the second room has **headaches*** [Шелдон 2004, с. 10] ; - *It looks like a **disturbance of the intestines*** [Шелдон 2004, с. 10] ; *The patient from the fourth room has a **stomach ulcer*** [Шелдон 2004, с. 11].

- *Dr. Taylor, the patient from the three hundred and tenth room has **bleeding*** [Шелдон 2004, с. 12]; *During the rest of the night, Paige was awakened several more times: **food poisoning, broken arm, diaphragmatic hernia, shattered rib*** [Шелдон 2004,с.14]; *They approached a patient who had been in the hospital for a week with suspected **severe fever*** [Шелдон 2004, с. 16] ; *We'll give you a shot to kill all the **bad germs*** [Шелдон 2004, с. 17].

*In the **Kikuyu tribe**, smallpox was driven out of the sick with sticks [Шелдон 2004, с. 20] ; Doctors saw hundreds of patients a day, and still there was always a long line to them - **lepers, sick with tuberculosis, whooping cough, smallpox, dysentery** [Шелдон 2004, с. 20].*

*The World Health Organization traveled to a jungle village in South Africa to fight **typhoid fever** [Шелдон 2004, с. 21] ; Paige tried to save the life of a **diabetic** patient [Шелдон 2004, с. 22] ; - Right. Which is what we do. **Eliminate dehydration and apply chemotherapy** [Шелдон 2004, с. 22] ;The swelling is caused by **arthritis**. He looked at Honey [Шелдон 2004, с. 31] ; Combined with **wounds and conjunctivitis**. I am sure you know the diagnosis [Шелдон 2004, с. 31] ; Spencer sent the most qualified sister to help him, even during a simple operation **to remove tonsils** [Шелдон 2004, с. 33].*

*Kat found she was too often sent to see male patients with **sexually transmitted diseases** [Шелдон 2004, с. 39] ; The patient in Room 320 was Mrs. Molloy, a woman in her eighties with **cancer**; The patient has **fever, chills, general malaise and lack of appetite. Fever, cough, and pneumonia** [Шелдон 2004, с. 40].*

В данних прикладах, ми можемо спостерігати рідкі діагнози. Всі ці терміни у повсякденному житті, зустрічаємо, але рідко. Можна сказати, що вони слугують точним діагнозом, ми одразу розуміємо, про що йдеться мова.

*Well, - Honey began thoughtfully, - I would say that she may have **psittacosis ... , parrot disease** [Шелдон 2004, с. 41] ; At first glance, I would suggest **fibrous pneumoconiosis, a form of asbestos poisoning** [Шелдон 2004, с. 44] ; Because your patient has **cholera**, that's what [Шелдон 2004, с. 44] ; Look at this: I told her to pierce him with a **boil** [Шелдон 2004, с. 56] ; Over the next two hours, Honi diagnosed a rare case of Reiter's syndrome, **polycythemia, and malaria** [Шелдон 2004, с. 59] ; He has **extensive paralysis**, Dr. Peterson said [Шелдон 2004, с. 61] ; His medical file read: "John Cronin, white, male, seventy years old. Diagnosis: **tumor in the heart** [Шелдон 2004, с. 61].*

РОЗДІЛ 3

ФУНКЦІОНУВАННЯ АНГЛОМОВНИХ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ СІНДІ ШЕЛДОНА “NOTHING LASTS FOREVER”)

3.1 Лексичні трансформації англomовних медичних термінів українською мовою прийомами транскрибування, калькування, експлікації з роману.

Основним прийомом перекладу термінів є переклад за допомогою лексичного еквіваленту. Еквіваленти це постійна лексична відповідність у мові перекладу, яка зафіксована у словнику, і точно співпадає із значенням даного слова. Вони є опорними пунктами у тексті, розкривають значення інших слів, дають можливість зрозуміти тематику тексту.

Наприклад: *Something in my stomach aches. Looks like appendicitis* [Шелдон 2004, с. 6], *ache* - біль; *His eyes began to burn and **itch** because of his allergies* [Шелдон 2004, с. 8], *itch* - свербіж; *He had a severe cough and an X-ray was urgently needed* [Шелдон 2004, с.11], *cough* – кашель ; *The patient recently had fit* [Шелдон 2004, с. 12], *fit* - припадок, напад судомів; *He got himself a hernia when he tried to move a large closet*[Шелдон 2004, с. 51], *hernia* –грижа ; *A patient from the fourth ward has a traumatic skull injury* [Шелдон 2004, с. 61], *skull* - череп ; *A few days later, Kat went into a separate room where Tom Leonard, a patient with a stomach ulcer, was staying* [Шелдон 2004, с. 61], *stomach* - шлунок.

Одним із найпростіших прийомів перекладу термінів є прийом транскодування(що містить в собі транскрипцію і транслітерацію, де звукова або графічна форма слова вихідної мови передається засобами алфавіту мови перекладу). Маємо наступні приклади стосовно цього прийому : *Then it went*

even more interesting. Over the next two hours, Honi diagnosed a rare case of Reiter's syndrome, polycythemia, and malaria [Шелдон 2004, с. 41], syndrome - синдром ; The illness is caused by a virus [Шелдон 2004, с. 44], virus – вірус ; The patient urgently needs a complex blood protein - hemoglobin - supplies the tissues with oxygen, and the blood plasma protein gives it such a necessary property as clotting [Шелдон 2004, с. 46], plasma - плазма, рідинна - частина крові ; Diplopia often disappears when one eye is covered [Шелдон 2004, с. 52], diplopia - диплопія, подвійне бачення; The etiology of depression, ailment, why it hurts so much [Шелдон 2004, с. 59], etiology - етіологія, причина хвороби.

При перекладі за допомогою транслітерації слід пам'ятати про «хибних друзів перекладача» (таких, як “*cellulitis*” не целюліт, а «флегмона», «панікуліт», *complexion* колір шкіри, і в жодному разі не «комплекція», “*gland*” - залоза, ніколи - гланд “*tonsil*”, “*silicon*” - кремній; кремнієвий ; “*respirator*” - апарат штучного дихання ; респіратор (*gas - mask*)).

Отже ми можемо сказати, що транслітераційний спосіб перекладу часто призводить до грубих викривлень змісту, що порушує адекватність перекладу.

Калькування (дослівний або буквальний переклад) - це прийом перекладу нових слів (термінів), коли відповідником простого чи (частіше) складного слова (терміна) вихідної мови в цільовій мові вибирається, як правило, перший за порядком відповідник у словнику. Він є також основним способом часткового запозичення.

Наприклад: *Research in the laboratory was carried out at the molecular level [Шелдон 2004, с. 59], molecular level - молекулярний рівень ; A blood transfusion saved his life [Шелдон 2004, с. 66], blood transfusion - переливання крові ; In this case, an ultrasonographic study was performed ultrasound, examination - ультразвукове обстеження).*

Для перекладача становлять небезпеку слова, які мають подібне написання та вимову, але зовсім інше значення. До таких слів можна віднести, наприклад, в англійській мові: *This drug was production last*

year[Шелдон 2004, с. 66], production-виробництво, а не продукція; *The actual turnout was over one million a year*[Шелдон 2004, с. 48], actual- дійсний, а не актуальний ; *He has never advocated or used violence* [Шелдон 2004, с. 35], advocate - прихильник, а не адвокат; *At first, being in the anatomy, the aspirant felt constrained, silent, experiencing awe* [Шелдон 2004, с. 22], aspirant- претендент, а не аспірант; *She blanched at the sight of the mutilated corpse* [Шелдон 2004, с. 66] ; corpse - труп, а не корпус ; *You would be advised to consult a physician* [Шелдон 2004, с. 25], physician - лікар-терапевт, а не фізик.

3.2 Переклад англomовних термінів українською мовою за допомогою конкретизації

Професійні медичні перекладачі повинні володіти експертними знаннями термінології, розуміти вихідний текст, володіти навичками письма та адекватними навичками використання спеціалізованих, професійних словників та глосаріїв.

Часом незнання або неправильне використання того чи іншого медичного терміна в англійській мові може привести до досить незручній ситуації або нерозуміння того, що співрозмовник хоче висловити тій чи іншій фразою.

У данному розділі ми будемо розбирати особливості перекладу англomовних медичних термінів роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”. При перекладі медичного тексту (роману) найчастіше перекладачу доводиться використовувати такі лексичні трансформації, як: конкретизація, генералізація, перестановка слова.

Почнемо з такої цікавої трансформації, як конкретизація - це лексична трансформація, внаслідок якої термін ширшої семантики в оригіналі

замінюється терміном вузької семантики, наприклад: слово “*doctor*” може не тільки перекладатися, як *доктор*, але може бути якоюсь конкретикою.

*Apart from, perhaps, de Becky and Cooley, he is the best **doctor** in the world* [Шелдон 2004, с. 67]. Як що звернутися до роману, то буде правильніше перекласти, як *кардіохірург*.

*How much does **a young doctor** earn at Embarcadero County Hospital?* [Шелдон 2004, с. 67]. Тут теж можна перекласти, як *доктор-ординатор*.

*Dr. Barker is one of the world's most renowned doctor in the field of **cardiovascular surgery*** [Шелдон 2004, с. 67]. А у цьому реченні можна перекласти більш обширною конкретизацією, наприклад спеціаліст, фахівець або експерт.

*They were the only women among a large group of newly arrived first-year **young doctors*** [Шелдон 2004, с. 67]. Це словосполучення вже зустрічалось раніше, але в данному прикладі ми перекладаємо за романом, перекладається як «лікар-першокурсник».

*Mr. Sparolini, you yourself have agreed to have your **testicles removed*** [Шелдон 2004, с. 67]. В цьому прикладі підкреслене слово перекладається, як : *чоловічі полові органи*. Але стосовно тексту, ми можемо перекласти як *сім'явивідна протока*, це буде конкретизовано, тобто ми при перекладі більш розширили значення цього слова.

The facilities is at the surgical table [Шелдон 2004, с. 67]. – *Обладнання знаходиться біля хірургічного столу*.

Лексичною перекладацькою трансформацією, що при перекладі трансформується в більш вузьке значення. Розглядемо наступне речення.

Preparing slides using venous blood collected from venipuncture [Шелдон 2004, с. 67]. Підготовка *мазків*, використовуючи венозну кров, отриману під час венепункції.

Англо-український словник дає такі визначення слова *slide*: ковзання; гладкий хід. У данному прикладі термін з широкою семантикою *slide* замінюється на український термін з більш вузькою семантикою «мазок».

Така заміна пояснюється контекстуальним оточенням та смисловим навантаженням.

Look at this: but I told her to pierce him with a blain [Шелдон 2004, с. 56].

Ось помилуйтеся: але ж я ж велів їй проколоти йому нарив.

В цьому прикладі ми іменник “*brain*” замінюємо на український термін з більш широку семантикою «нарив».

This patient was assigned a bowel x-ray [Шелдон 2004, с. 41].

Цьому хворому був призначений рентген товстої кишки.

Прийом генералізації при перекладі цього приклада іменника “*bowel*”, ми перекладаємо : як, «*товста кишка*».

3.3 Переклад англомовних термінів українською мовою з роману за допомогою генералізації

Знання словникових відповідників є необхідною, але недостатньою умовою адекватного перекладу лексики, оскільки контекст часто диктує необхідність відхилення від словникових відповідників.

Лексичною перекладацькою трансформацією, що при цьому використовується і що протилежна за напрямком трансформації конкретизації, є генералізація, внаслідок якої слово із вузьким значенням, що перекладається, замінюється у перекладі на слово із ширшим значенням.

Розглянемо речення з роману з лексичною трансформацією, генералізація:

Are there any retractions or protrusions of the skin? [Шелдон 2004, с. 67].

Бачите будь-які западання або *припухлості*?

Прийом генералізації при перекладі іменника *protrusion*, який має такі значення: *висовування і виступ*, та заміна його на українську лексичну

одиницю *припухлість*, з якою зміст оригіналу відтворюється з більшою повнотою.

She turned to the patient, whose body was completely bandaged [Шелдон 2004, с. 67].

Вона повернулася до хворого, тіло якого було повністю у гіпсі. Переклад прикметника “*bandaged*”, який згідно з словником перекладається бинти, перевязка, та заміна на українську лексичну одиницю, що означає «*гіпс*», це більш ширше значення цього слова, тому буде краще перекласти його за тим принципом.

Take “tetracycline” for ten days, strict bed rest, and drink plenty of fluids.

Приймати *антибіотики* протягом десяти днів, строгий постільний режим, пити багато рідини.

Приклад іменника “*tetracycline*”, перекладається достатньо просто *тетрациклін*, але словник дає таке значення, як : *антибіотик*. І тому ми значення слова перекладаємо з широким сенсом.

Розглянемо, ще один приклад де використовується генералізація.

Have you heard of the guy who had weird “ankle” pain? [Шелдон 2004, с. 67].

Ви чули про хлопця, у якого була дивна біль у нозі?

Данне слово *ankle* перекладається як кісточка, щиколотка, але цей іменник можливо перекласти як нога.

This patient often goes to the hospital, because he always drives at high speed [Шелдон 2004, с. 67].

Цей пацієнт часто потрапляє до лікарні, тому що він завжди *порушує правила*.

High speed цьому словосполученню словник дає таке значення *велика швидкість*. У реченні це слово може перекладатися і так, але словник дає інший переклад *порушувати правило*, це значення надається тому що у конкретному прикладі ми зрозуміли, чому все таки пацієнт лікарні багато раз потрапляє у аварію.

What was it? Serious disease?

Oh, yes, probably... Some little stomach thing

Що же це було? Групп? [Шелдон 2004, с. 67].

Може бути, і да. Щось з животом.

При тому, що конкретизація і генералізація - два протилежних прийома, від одного до іншого в перекладацькій практиці - один крок. У першому значенні “*serious disease*” – це конкретизація, завдяки цьому прийому ми можемо перекласти, як : *групп*. А в другому значенні ми можемо поспостерігати лексичний прийом – генералізація, тобто англійське слово “*stomach*”, словник дає одне конкретне значення – це *шлунок*, але при перекладі можемо не надавати важливості цьому терміну і перекласти його як *живіт*.

3.4 Переклад англомовних термінів з роману українською мовою за допомогою антонімічного перекладу

Прийом антонімічного перекладу полягає в передачі поняття протилежним, часто із запереченням, тобто антонімом українського відповідника даного слова. За твердженням Комісарової, сутність прийому антонімічного перекладу полягає в використанні в перекладі слова або словосполучення, що має значення, протилежне значенню відповідного англійського слова, або словосполучення, вжитого в оригіналі [Комісаров 2014, с. 424].

To keep one's head Dr. Radnor turned to the major resident [Шелдон 2004, с. 67].

Доктор Реднор *не розгубився* і обернувся до старшого орденатора.

У цьому прикладі, ми бачимо антонімічний переклад речення, тобто *to keep one's head* дослівно перекладається *тримати голову*, але щоб гарно та

правильно звучало ми можемо звернутися за допомогою до словника і перекладаємо це словосполучення *не розгубився*, та при перекладі на українську мову речення буде виглядати правильним.

Серед антонімів у клінічній термінології важливе місце відводиться. Серед антонімів у клінічній термінології важливе місце відводиться прикметникам. Тут регулярність засобів вираження протилежності реалізується у корелятивних парах, котрі містять як загальні, так і диференціальні ознаки. Префіксальні морфеми для вираження антонімічності у прикметниках бувають різного походження, проте основна маса префіксів латинського походження.

Як правило, префікси латинського та грецького походження приєднуються до основ аналогічного походження, проте можливі так звані «гібриди», наприклад: “*An adrenalectomy will be performed*” [Шелдон 2004, с. 67] – *Адреналектомія*. Деякі антоніми-прикметники виявляють здатність утворювати синонімічні ряди, наприклад: “*In this patient on X-ray revealed subscapular inflammation infrascapularis*” [Шелдон 2004, с. 67], (надлопатковий – підлопатковий).

Також розглядається термінологічна синонімія при перекладі англійських термінів українською мовою. В романі ми зустрічали такий термін “*Cardiovascular diseases have already been found in this young woman*” [Шелдон 2004, с. 67].

У даному разі ми бачимо пристосування латинського терміна до англійської мови. У перекладах цього терміна зустрічається варіант «кардіоваскулярні захворювання».

Проте наявність цього варіанту говорить більше про погане володіння перекладачами відповідниками латинських терміноелементів, оскільки у літературі з клінічної медицини давно існує переклад терміну “*cardiovascular diseases*” – «серцево-судинні захворювання», котрий прийнятний і для фахівців, і для непідготовлених читачів.

Антонімічні пари термінів утворюються за наявності антонімічних пар у мові оригіналу. Найчастіше антонімічні пари утворюються завдяки префіксам. Типовими прикладами утворення таких антонімів можуть послуговувати антонімічні пари:

"It is necessary to do something hypertension", hypertension/hypotensia – гіпертензія / гіпотензія [Шелдон 2004, с. 67].

"Sorry, but there have been changes in your body, you have no potentia", potentia/impotentia – потенція / імпотенція [Шелдон 2004, с.67].

3.4 Переклад англійських медичних термінів українською мовою з роману за допомогою членування речення.

"Healthcare workers routinely face job-related hazards that range from needle-stick injuries and latex allergy to back injuries, violence, and stress" [Шелдон 2004, с. 67]. «Медичні працівники постійно ризикують своїм здоров'ям. Спектр факторів ризику широкий – від уколу інфікованою голкою та розвитку алергічної реакції на латекс до травм спини, фізичного насилля та стресу».

Зовнішнє членування речення використовується для того, щоб якомога логічніше передати повідомлення мовою перекладу (українською). Також було використано прийом додавання для того, щоб повністю розкрити зміст речення – інфікованою голкою, розвитку алергічної реакції.

"Has Dr. Taylor taken any actions in the past that convinced you that she was capable of breaking the Hippocratic Oath?" [Шелдон 2004, с. 68]. «Здійснювала чи доктор Тейлор в минулому необдумані дії? Вона здатна порушити клятву Гіппократа?».

При перекладі з англійської мови на українську треба не забувати про зміст, у данному випадку ми використали трансформацію членування речення і до кожного речення поставили знак питання.

“Despite the family’s disagreement, Dr. Taylor still gave him a blood transfusion” [Шелдон 2004, с. 68].

«Сім'я не погоджувалася! Доктор Тейлор все ж зробила йому переливання крові».

Членування речення тут використано для того, щоб якомога ближче до змісту передати повідомлення мовою перекладу. Також було використано прийом перестановка для того, при перебудові речення іменник *сім'я* з кінця речення переходить на перше місце й до нього додається дієслово в активному стані.

“In the first two years at the medical college, a lot of time was devoted to memorizing long lists of human internal organs, first the cranial nerves: olfactory, visual, oculomotor, block, trigeminal, abducers, facial, auditory, glossopharyngeal, vagus, spinal, hypoglossal” [Шелдон 2004, с. 70].

«У перші два роки в медичному коледжі багато часу приділялося запам'ятовування довгих переліків внутрішніх органів людини. Спочатку черепно-мозкові нерви: нюховий, зоровий, окооруховий, блоковий, трійчастий, відвідний, лицьова, слуховий, язиковоглоткового, блукаючий, спинномозкової, підязиковий».

Ми бачимо у цьому реченні лексичну трансформацію, не тільки членування речення, а також дослівний переклад речення. Також було використано прийом додавання для того, щоб повністю розкрити зміст речення – *нюховий, зоровий, окооруховий, блоковий, трійчастий, відвідний, лицьова, слуховий, язиковоглоткового, блукаючий, спинномозкової, підязиковий*

“The last two years of college were more interesting, students took courses in therapy, surgery, pediatrics, obstetrics, and worked in a local hospital” [Шелдон 2004, с. 70].

«Протягом останніх двох років навчання в коледжі були більш цікавими. Студенти проходили курси терапії, хірургії, педіатрії, акушерства, працювали в місцевій лікарні».

Як у попередньому реченні лексичну трансформацію, ще було використано прийом додавання для того, щоб повністю розкрити зміст речення – *терапії, хірургії, педіатрії, акушерства, працювали в місцевій лікарні*.

“Nothing, she's a gomer, but for those who have forgotten what they were taught in medical college, I explain that gomer is spelled out as: "Get out of my emergency room" , "Get out of my emergency room" - these are people who like to pretend to be sick. This is their hobby. Over the past year, it is already the sixth time with us” [Шелдон 2004, с. 66].

«Нічого. Вона gomer, а для тих, хто забув, чому їх навчали в медичному коледжі, пояснюю, що gomer розшифровується по буквах як: «Забирайся з моєї швидкої», "Get out of my emergency room". Хобі у них таке. За останній рік вона вже вшосте у нас». Це такі люди, яким подобається зображати з себе хворих. У цьому прикладі відбулася трансформація речення. Ще ми бачимо перестановку речення іменник «хобі» виходить на перший план і речення звучить по іншому, але можна перекладати дослівно.

3.6 Прийом опису англійських термінів українською мовою з роману.

Описовий - це лексико-граматична трансформація, при якій лексична одиниця замінюється словосполученням, експлікується її значення, тобто що дає більш-менш повне пояснення або визначення цього значення. Недоліком описового перекладу є його громіздкість і багатослівність. Дуже часто опис застосовується для перекладу стійких поєднань [Комиссаров 2014, с. 415].

Цей прийом дозволяє досить точно і чітко передати сенс терміна, але так як він складається з великої кількості елементів, то це ускладнює саму структуру тексту оригіналу.

*The pioneer of the study and clinical application of the method is considered to be the Dutch scientist Willem Johann Kolff, who created a device that mimicked the work of the kidneys, this device was called **hemodialysis units** [Тека 2006].* При перекладі даного термін "*hemodialysis machine*" було вирішено скористатися описовим перекладом, так як у справжнього вираження немає еквівалента в українській мові, а послівний переклад не відображає його істинного значення, так як слово "*hemodialysis*" - гемодіаліз, "*units*" - одиниця. Таким чином, після вивчення наукової лексики і одномовних словників був отриманий такий переклад як «апарат гемодіалізу».

Implantable cardiac pacemakers will appear at our hospital this year [Шелдон 2004, с. 15]. При перекладі терміна "*Implantable cardiac pacemakers*" знову був використаний описовий переклад, так як переклад даних лексем разом або окремо не представляє з себе значення для медичної сфери, так як "*pacemakers*" - лідер. Але в процесі дослідження було виділено таке значення як «кардіостимулятор»

*The next patient was a plump woman who underwent surgery for abnormal functioning of the sinus node of the heart, she was diagnosed with **idiosyncrasy** [Шелдон 2004, с. 48].*

При перекладі терміна у цьому реченні - "*idiosyncrasy*" був використаний описовий переклад, для того, щоб повно і точно передати його технічне значення. Так як переклад цього іменника розшифровується не одним словом, як зазначено вище, а більш розширено "*manifestations of allergy a reaction of the body that occurs in people who have hereditary hypersensitivity to certain foods or drugs*".

*X-rays showed a skull fracture, concussion, humeral fractures and multiple **lacerations** [Шелдон 2004, с. 74].*

При перекладі терміна “*lacerations*” на українську мову, скориставшись словником можна знайти і такий переклад цього слова, яке відноситься більш до психології – «терзание», але згідно з романом ми перекладемо: як, рвана рана.

The luminous screen recorded the degree of blockage in the arteries and the location of the blockages, and all this was automatically recorded by a VCR [Шелдон 2004, с. 2].

При перекладі терміна “*VCR*” був використаний описовий переклад, для того, щоб повно і точно передати його технічне значення. Тому послівний переклад не відображає його істинного значення, Таким чином, в результаті досліджень наукових матеріалів було отримано такий переклад як «відеомагнітофон». Таким чином, в результаті було отримано такий переклад як «*побутової формат похило-рядкової аналогової відеозапису*».

- Do an EKG and analyzes. She glanced at John Cronin one last time, turned and left the room [Шелдон 2004, с. 61].

У данному прикладі з роману аббревіатура “*EKG*” вживається в значенні «Електрокардіографія», якщо перекласти з англійської на український, словник дає такий описовий переклад цього термін, він являє собою відносно недорогий, але цінний метод електрофізіологічне інструментальної діагностики в кардіології.

Таким чином, в ході даного дослідження було виявлено, що найчастішим способом перекладу термінів медичної тематики вважається калькування, а також описовий переклад, транслітерація та генералізація.

ВИСНОВКИ

Безумовно, медична термінологія збагачення новими лексичними мовними одиницями будь - якого типу і структури є позитивним моментом у процесі розвитку й удосконалення мови і мовних засобів. Термінологія як сукупність термінів є невід'ємною складовою частиною словникового запасу будь-якої мови.

Все ці нові явища повинні бути названі, задокументовані та розповсюджені серед вчених і простих людей. Таким чином, повинні сформуватися нові слова, тобто медичні терміни. Утворення нових термінів у кожній області медицини заслуговує відповідної уваги, тому що терміни поступово стають частиною мови загального призначення.

У першому розділі дослідження було проведено таку роботу:

1. дано визначення поняттю «термін» та «термінологія»;
2. наведено класифікацію термінології із поділенням на вузькоспеціальні, міжгалузеві та загальнонаукові.
3. визначено вимоги до перекладу медичних термінів ,встановлено їх характерні риси та притаманні термінам ознаки.

Основне призначення термінів - назвати та максимально коректно визначити кожне конкретне явище чи предмет у тій чи іншій галузі науки, трактування терміну мусить бути однозначне, а існування декількох різних назв для одного й того ж поняття є небажаним, тому що може викликати помилки та неточності.

Мова науки становить близько трьох четвертей усіх письмових та друкованих матеріалів спільної мови. У той час як спільною мовою користуються все, мова науки вимагає певного рівня наукової освіти, оскільки терміни, будучи назвами певних понять, вказують тільки на їх значення

Особливість термінології полягає в тому, що вона покликана обслуговувати вузькоспеціальну сферу. Термінологія медицини дуже обширна, кожна з галузей медицини має свою приватну мікросистему.

Таким чином, метаріали першого розділу мають відсилку до загальних питань термінології та будуть становити базовий понятійний інструментарій для використання в другому та третьому розділі.

Вважаю, що переклад медичних текстів, багатих складною термінологією - це цілком здійснимо завдання, все що для цього потрібне - знання особливостей і класифікації термінів, способів їх освіти і на кінець способів перекладу.

На основі проведеного нами дослідження можна зробити ряд висновків: засвоєння значень окремих терміноелементів не тільки дозволяє зорієнтуватися в структурі клінічного терміна, запозиченого з класичних мов або побудованого на їх основі, оскільки терміноелементи в більшості випадків складають смислову підвалину терміна, але й сприяють збагаченню лексичного багажу, професійної мови фахівця медичного профілю.

Проаналізувавши обрані нами медичні терміни з роману Сінді Шелдона "Nothing lasts forever", та розділивши їх за структурними і тематичними особливостями, можна зробити висновок, що основною масою медичної термінології є прості, терміни-словосполучення та багатокomпонентні терміни. Складних термінів в медичній англійській термінології дещо менше.

Також було розділено обрані терміни за тематичною ознакою. З цього ми робимо висновок, що більшість медичної термінології на позначення професійного обладнання медичного термінами - словосполученнями та багатокomпонентними термінами, що на мою думку, представлена обумовлено самою специфікою галузі науки.

Спеціальна медична термінологія на позначення захворювань, симптомів та засобів лікування широко представлена простими термінами та термінами-словосполученнями.

Проведена робота допомогла детально розглянути цей засіб поповнення словникового складу, але залишилося ще багато актуальних питань, які вимагають подальшого вивчення.

Ми досягли зазначеної мети дослідження у другому розділі : з'ясували структурну класифікацію медичних термінів; розглянули та описали, що таке семантична класифікація медичних термінів роману Сінді Шелдона.

Проаналізувавши всі три розділа, можна зробити висновок про те, що за своїми словотвірними можливостями медична термінологічна лексика вона безмежна. Не маючи еквівалентів в інших мовах, аналізовані медичні терміни запозичуються різними мовами і стають частиною інтернаціональної лексики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андренко А. М. Опыт выявления терминологического значения слова на лингвистическом уровне. *Иностр. яз. в высш. школе*. Москва, 1981. Вып. 16. С.185 - 191.
2. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка : уч. пособ. Москва : Просвещение, 1995. 295 с.
3. Арнольд И. В. Семантическая структура слова в современном английском языке и методика его исследования. Москва : Просвещение, 1966. 376 с.
4. Ахманова О. С. Очерки по общей и русской лексикологии. Москва : Учпедгиз, 1957. 1575 с.
5. Винокур Г. О. О некоторых явлениях словообразования в русской технической терминологии. История отечественного терминоведения: очерк и хрестоматия. Москва, 1994. С. 284.
6. Волошин Е. П. Особенности перевода аббревиатур : уч. пособ. Москва : Академический проект, 2013. 216 с.
7. Головин Б. Н. Лингвистические основы учения о терминах : уч. пособ. для филол. спец. вузов / за ред. Б. Н. Головин, Р. Ю. Кобрин. Москва : Высш.шк., 1987. 174 с.
8. Гореликова С. Н. Природа терміна і деякі особливості термінотворення в англійській мові // *Вісник ОДУ*. 2002. №6.
8. Даниленко В. П. Русская терминология. Москва : Наука, 1977. 213 с
9. Д'яков А. С. Основи термінотворення : монографія / за ред. А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. Київ : КМ Academia, 2000. 183 с.
10. Журавлева Т. А. Особенности терминологической номинации. Донецк : АООТ Торговый дом «Донбасс», 1998. 252 с.
11. Казакова Т. А. Практичні основи перекладу : English - Вивчаємо іноземні мови. Санкт-Петербург : *Видавництво Союз*, 2000. 320 с.

12. Канделаки Т. Л. Значение терминов и системы значений науднотехнудческих терминологуд : *проблемы языка науки и техники*. Москва : Наука, 1970. 98 с.
13. Коваленко А. Я. Загальний курс науково-технудчного перекладу : навч. посудб. Тернопудль : Карп'юдк, 2001. 290 с
14. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства: Пуддручник для студентудв фудлологудчних спеудальностей вудщих навчальних закладудв освудти. — К.: *Вуддавничий центр «Академудя»*, 2002. — 368 с.
15. Лейчик В. М. О языковом субстрате термина. Вопросы языкознания. Москва, 1986. № 5. С. 87–96.
16. Лотте Д. С. Основы построения научно-технической терминологудуд : Вопросы теории. Москва : АН СССР, 1961. 160 с
17. Миньяр-Белорудчев Р. К. Теория и методы перевода. Москва : Московский лицей, 1996. 298 с.
18. Никольская Л. А. Семантика и его валентные свойства слова терминологудуд. Системное описание лексики германських языков. Ленинград : *Ленинградский унудверситет*, 1978. Вудп. 2. С. 88-94.
19. Нудкудшина В. Особливостуд перекладу абривудатур та уднших скорочень. Луднгвудстика. Вудп. X. С. 137-138. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/554> (дата звернення: 25.11.2020).
20. Прохорова В. Н. Семантика термина. Вестн. МГУ. Филология. Москва, 1981. № 3. С. 25-27.
21. Реформатский А. А. Что такое термин терминологудуд? Вопросы терминологудуд. Москва, 1961. №5. С. 34-51.
22. Суперанская А. В., Подольская Н. В., Васильева Н. В. Общуд терминологудуд. Вопросы теории. Москва, 2012. С. 248-249.
23. Токарев Г. В. Документная лингвудстика : уч. пособ. Тула : Арт-принт, 2010. 125 с.
24. Уфимцева А. А. Слово в лексико-семантической системе языка. Москва : Наука, 1968. 123 с.

25. Федоров А. В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы): для ин-тов и фак. иностр. яз. Санкт-Петербург: Филология три: Филолог. фак. Санкт-Петербург, 2002. 416 с. 62.
25. Швейцер А. Д. Теория перевода. Статус, проблемы, аспекты. Москва : Наука. 1988. 287 с. 36.
26. Шелов С. Д. Терминология: профессиональная лексика и профессионализмы. Вопросы языкознания. Москва, 1984. № 5. С. 76-87.
27. Цыткин Ф. А. Терминология и перевод. Львов: Львовский университет, 1998. 198 с
28. Alekseeva L. M. Problems of the Term and Term Formation. *A workbook for speciality course*. Perm : Perm university publishing, 1998. P. 120.
29. Akhmanova O. S. Essays on General and Russian Lexicology. Moscow : LIBROKOM, 1957. 1575 p. 41. Benoit G. Marinus, Marilyn Lino, Walter Bosschaerts. Propeller Installation Effects on a Semi-Span Wing. *International Review of Aerospace Engineering (I.RE.AS.E)*. Vol. 3. Leicester. (June 2010). P. 144–151.
30. Danilenko V. P. Russian Terminology. Moscow : Nauka, 1977. 246 p.
31. Dobzhansky T. Genetics and the Origin of Species. — *New York : Columbia Univ. Press*, 1937.
32. Felber H. Terminology Research. Its Relation to the Theory of Science. *ALFA*. 1994. Vol. 7/8. P. 163–172.
33. Fedorov A. V. Fundamentals of the general theory of translation (linguistic problems). St. Petersburg : *Philological Faculty of St. Petersburg*, 2002. 416 p – 418p.
34. Golovin B. N. Linguistic foundations of the doctrine of terms: a textbook / ed. B. N. Golovin, R. Yu. Kobrin. Moscow : *Higher school*, 1987. 174 p – 175 p.
35. Leychik V. M. Terminology Science: Subject, Methods, Structure. Moscow: *LKI*, 2007. 256 p.
36. Lotte D. S. Immediate Tasks of technical Terminology. Moscow : *Nauka*, 1986. 883 p.

37. Munday J. *The Routledge Companion to Translation Studies*. New York : *Taylor and Francis group*, 2009. 284 p.
38. Reformatsky A. A. What is a Term and what is Terminology. *Terminology issues*. Moscow : *Publishing house AN USSR*, 1961. P. 46-54.
39. Superanskaya A. V., Podolskaya N. V., Vasilyeva N. V. *General Terminology : Theoretic problems*. Moscow : *Editorial URSS*, 2005. 288 p.
40. *Terminology. Theory and method* / ed. by Olga Akhamanova and Galina Agapova. Moscow : MGU, 1974. 206 p.
41. Vinokur G. O. On some phenomena of word formation in Russian technical terminology. *The history of Russian terminology: an essay and anthology*. Moscow : 1994. P. 284.
42. Wedgwood P. Shared assumptions semantic minimalism and relevance theory. *Journal of Linguistics*, 43 (3). 2007. № 3. P. 647– 681.

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

43. Шелдон С. *Ничто не вечно*. 2004. 76 с. URL: <https://studyenglishwords.com/book/%D0%9D%D0%B8%D1%87%D1%82%D0%BE-%D0%BD%D0%B5-%D0%B2%D0%B5%D1%87%D0%BD%D0%BE/1256?page=1>
44. Sheldon S. *Nothing Lasts Forever*. 1995. P. 76. URL: <https://studyenglishwords.com/book/%D0%9D%D0%B8%D1%87%D1%82%D0%BE-%D0%BD%D0%B5-%D0%B2%D0%B5%D1%87%D0%BD%D0%BE/1256?page=1>
44. Литературная энциклопедия терминов и понятий / за ред. А. Н. Николюкина. Москва : 2001. 1600 с
45. Multitran : *Багатомовний електронний словник*. URL: <https://www.multitran.com/> (дата звернення : 05.10.20 - 1.11.2020)

46. *Merriam-Webster-Dictionary and Thesaurus I. Encyclopedia Britanica*, 2004. 1214 p. URL : <https://www.merriam-webster.com/dictionary/encyclopedia> (дата звернення : 01.10.20 - 13.11.2020)
47. *Medical English: A Concise Dictionary + 36 & 6 Resources for Language Learning*. URL : <https://englex.ru/english-for-medics> (дата звернення: 08.11.2020)
48. *Russian-English Medical Dictionary*. URL: https://gufo.me/dict/ruen_medical
49. *Medical terms in English/2007*. URL: <https://limenglish.com/posts/medicinskie-termini-na-angliiskom-yazike/> (дата звернення: 25.11.2020)
50. Smirnova V. "Big dictionary of medical terms" / *Centerpolygraph*, 2007 / *Medical encyclopedias and reference books* (дата звернення: 20.11.2020).
51. Matt Morgan: *Reanimation: Stories on the Edge of Life and Death*/More details: <https://www.labirint.ru/books/732227/> (дата звернення: 23.11.2020).
52. Dmitry Fedorov: *Hello, did you call an ambulance? Doctor's notes*/More details: <https://www.labirint.ru/books/764642/> (дата звернення: 26.11.2020)
53. Henry Marsh: *Do no harm. Stories about life, death and neurosurgery*/More details: <https://www.labirint.ru/books/529599/> (дата звернення: 25.11.2020).
54. McElroy, McElroy: *Freaky Doctor. Frightening and funny history of medicine*/More details: <https://www.labirint.ru/books/732566/>(дата звернення: 22.11.2020).
55. Copyright © 2010-2020 Словари, енциклопедии и справочники - Slovar.cc URL: <https://slovar.cc/rus/bse.html> (дата звернення: 06.11.2020).
56. Описовий переклад англomовної термінології на українську мову. URL: https://seanewdim.com/the_descriptive_translation_in_the_ukrainian_literary_translation.pdf (дата звернення: 05.11.2020).
57. Особливості англійської термінології. URL: <http://www.dissercat.com/content/osobennosti-angliiskoi-terminologii-marketingai-ikhsotsiolingvisticheskaya-obuslovlennost> (дата звернення: 25.11.2020).
58. *Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus// Cambridge University Press © 2020* URL: <https://dictionary.cambridge.org/ru/словарь/английский/bigorexia> (дата звернення: 25.11.2020).

59. Гемодіаліз // *Універсальний словник-енциклопедія*. — 4-те вид. — К. : Тека, 2006.

SUMMARY

The total amount of work - 59 pages (the main text - 59 pages).

The work consists of an introduction, three chapters, conclusions to sections, general conclusions, an abstract of the Ukrainian and English languages, a list of literature, a list of sources of electronic material .

The relevance of scientific research is determined by the fact that medical terminology is one of the richest systems of terminology. This industry is constantly updated with new terms and is subject to continuous material research. We will also look at how medical terms are translated in Cindy Sheldon's novel "Nothing lasts forever". In this regard, linguistic and translation analysis of English medical terminology is very important and relevant.

The dissertation is carried out within the framework of a scientific theme developed by the team of the Department of Theory, Practice and Translation of English.

The aim of the research is to reveal the peculiarities of translation of English terms in Ukrainian on the material of Cindy Sheldon's novel "Nothing lasts forever".

In order to achieve the set goal, a number of tasks were fulfilled, namely:

- to substantiate the theoretical foundations for the study of lexical and translation matches;
- to reveal the content of the term "term"; medical term;
- to define the structural and semantic characteristics of English-language medical terms;
- to establish a structural classification of medical English-language terms in the Ukrainian language of Cindy Sheldon's novel "Nothing lasts forever";
- to determine the specifics of semantic classification of medical English-speaking terms in the Ukrainian language of the novel by Cindy Sheldon;
- to identify specific features of translation of English terms in Ukrainian of Cindy Sheldon's novel "Nothing lasts forever".

The object of research is the methods of translation of English-language medical terminology into Ukrainian.

The subject of the study were structural and semantic characteristics of English-language medical terms and structural classification of medical English-language terms in Ukrainian of Cindy Sheldon's novel "Nothing lasts forever".

The choice of the method of work is determined by the originality of the tasks. Many medical terms of the novel have been used in the work, as well as dictionaries for more thorough study of medical English-speaking terms.

The scientific novelty is that the main types of structural and semantic characteristics of English-speaking medical terms are described on the basis of complex analysis. Structural classifications, their simple and complex relations, and the means of their translation are established in the master's work. As well as translation of English-language terms in Ukrainian by means of concretization, generalization and antonymous translation.

The practical meaning of the research is determined by its contribution to the general theory of translation studies, the theory of terms and terminology. Its results complement the scientific knowledge about the specifics of translation of medical terms, structural and semantic characteristics of medical terminology.

Keywords : *medical term, term-eponym, transformation, semantic classification, terms for medical equipment, drugs, symptoms.*

**Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ**

Я, Прокопенко Валерія Володимирівна, студентка 2 курсу, форми навчання заочного, факультету іноземної філології, спеціальність 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно) – перша англійська, освітньо-професійна програма Переклад (англійський), адреса електронної пошти leraprokopenko1995@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Функціонування англомовних медичних термінів у художньому тексті та їх переклад українською мовою (на матеріалі роману Сінді Шелдона “Nothing lasts forever”);

відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

_____ Прокіпенко Валерія Володимирівна